

OKTATÁSI
HIVATAL

NAT
2020

Édes anyanyelvem

Nyelvhasználat – szövegalkotás
munkatankönyv II. kötet

3

Édes anyanyelvem

Nyelvhasználat – szövegalkotás munkatankönyv 3.

II. kötet

A kiadvány 2022. 03. 18-án tankönyvi engedélyt kapott a TKV/166-7/2022. számú határozattal.

A tankönyv megfelel a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján készült, 2020.01.31. után kiadott, 1-4. évfolyam Magyar nyelv és irodalom tantárgy kerettantervének.

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban kirendelt szakértő: Bódi Csilla

Tananyagfejlesztő: Bartha Jánosné, Fukkné Fukász Enikő, Szalay Mária

Kerettantervi szakértő: Fukkné Fukász Enikő

Lektor: Major Enikő

Szerkesztette: Boldizsárné Kovács Gizella

Illusztráció: Megyeri Katalin

Borítóterv: Takács Viktória illusztrációjának felhasználásával Slezák Ilona és Bánáti János készítette

Képjegyzék

Borító és belív illusztrációk: Kovácsné Megyeri Katalin

4. oldal Takács Viktória rajzai

Fotók: Shutterstock képügynökség

Shutterstock képügynökség szerkesztői fotók: Andocs 69, Sergey Klopotov 70/2, Elena Zakh 71/2

© Oktatási Hivatal, 2022

ISBN 978-615-436-204-3

Oktatási Hivatal

1055 Budapest, Szalay utca 10–14.

Telefon: (+36–1) 374–2100

E-mail: tankonyv@oh.gov.hu

A kiadásért felel: Brassói Sándor mb. elnök

Raktári szám: OH–MNY03TA/II

Tankönyvkiadási osztályvezető: Horváth Zoltán Ákos

Műszaki szerkesztő: Karácsony Orsolya

Grafikai szerkesztő: Slezák Ilona

Nyomdai előkészítés: Orodán Mária

Terjedelem: 12,36 (A/5) ív • tömeg: 274 gramm

1. kiadás, 2022

Ez a tankönyv a Széchenyi 2020 Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP–3.2.2–VEKOP–15–2016–00001. számú, „A köznevelés tartalmi szabályozóinak megfelelő tankönyvek, taneszközök fejlesztése és digitális tartalomfejlesztés” című projektje készült. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Gyártás: Könyvtárellátó Nonprofit Kft.

Nyomtatta és kötötte:

Felelős vezető:

A nyomdai megrendelés törzsszáma:

keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

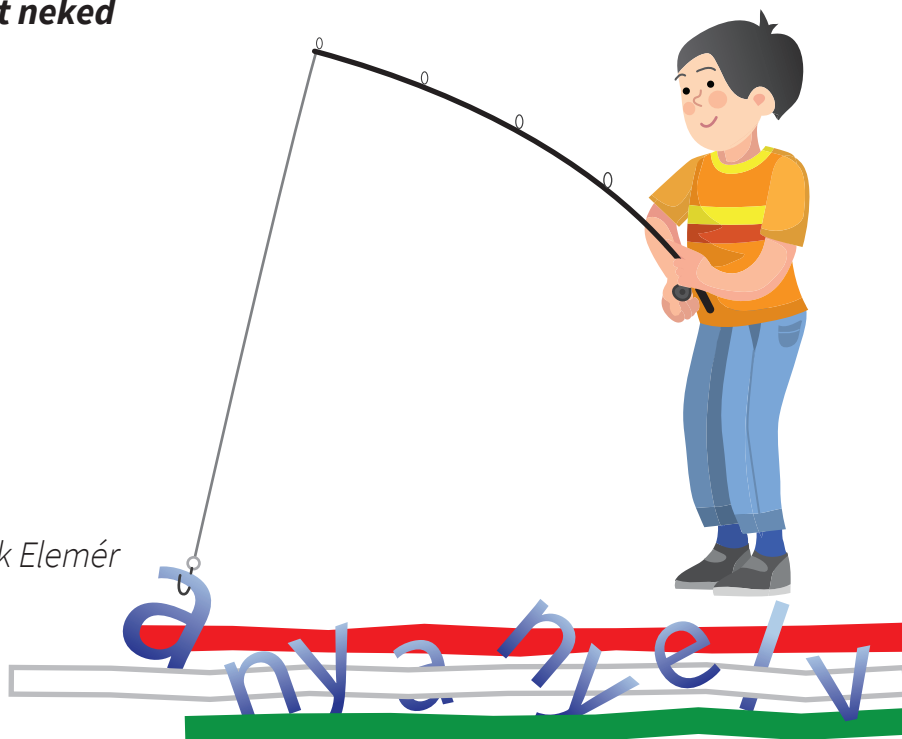
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖSZÖNTŐ

Köszönet mindenért neked

„anyanyelvem,
te édes-keserű,
szépen zengő
arany hegedű,
anyánk ajkán
drága ének:
köszönet
mindenért néked!”

Török Elemér

Kedves Kisdiák!

Tovább folytatod az első kötetben elkezdett anyanyelvi ismereteid tanulását, rendszerezését. Az anyanyelvről az anyanyelveden ismerkedsz a nyelv szépségével. Megtanulod az anyanyelv használatát. Rendszeres gyakorlással bővíted tudásodat a hangokról, betűkről, szavakról, mondatokról és a szövegről. Biztosabbá válik a helyesírásod, bátrabban fogsz hozzá a szövegalkotáshoz. Folytasd az izgalmas kalandozást az anyanyelv világában!

a tananyagfejlesztők

ISMÉTLÉS

1. Szerinted melyik mesére illenek a szavak? Írd a képek mellé a szóhalmaz szavait a számoknak megfelelően!

<i>bicska</i>	<i>szamár</i>	<i>kettő</i>	<i>vitte</i>	<i>mérges</i>	<i>óriási</i>	<i>kibújt</i>
<i>kurta</i>	<i>bosszús</i>	<i>erős</i>	<i>bárány</i>	<i>létra</i>	<i>szimatolt</i>	<i>lakodalmi</i>
<i>róka</i>	<i>három</i>	<i>csirke</i>	<i>gyáva</i>	<i>tornác</i>	<i>oroszlán</i>	<i>mendegélt</i>
<i>hatalmas</i>	<i>sok</i>	<i>drága</i>	<i>hét</i>	<i>hosszú</i>	<i>haragos</i>	<i>tizenkilenc</i>
<i>óvatos</i>	<i>kibújt</i>	<i>kamra</i>	<i>király</i>	<i>tojás</i>	<i>farkas</i>	<i>dudorászik</i>

1. megnevezés (főnév) – **Ki? Mi?**

2. tulajdonság – **Milyen?**

3. mennyiség – **Hány? Mennyi?**

4. cselekvés – **Mit csinál? Mi történik?**

1. bicska,

2. hosszú,

3. tizenkilenc,

4. kibújt,

1.

2.

3.

4.

1.

2.

3.

4.

a) Melyik mesére ismersz? Írd a mese címének betűjelét a képekhez!

A A róka meg a farkas a lakodalomban

B Csirketojás

C A szamár meg az oroszlán

b) Egészítsd ki tulajdonságot kifejező szóval a hiányos mondatokat!

furfangos

erős

segítőkész

gyáva

nagyfülű

Az oroszlán alaposan megnézte a _____ szamarat.

Az _____ oroszlán megijedt a _____ szamártól.

A _____ farkas nem tudta meggyőzni a _____ oroszlánt.

részeg

dühös

ravasz

szegény

ostoba

A _____ róka lakodalomba hívta a _____ farkast.

A rémült szakácsné vette észre a _____ állatokat.

A _____ vendégek a _____ farkast jól elverték.

drága

hosszú

szegény

hatalmas

óriási

Egy _____ ember bugylibicskával fogott a _____ tojáshoz.

A _____ bicska beleesett az _____ tojásba.

Egy _____ lajtorján ereszkedett le a tojásba.

c) Mi igaz a mondatokba írt szavakra? Húzd alá!

A beírt szavak mindegyike **tulajdonságot** fejez ki.

A beírt szavak mindegyike a **Ki? Mi?** kérdésre válaszol.

A beírt szavak mindegyike **valakinek** vagy **valaminek** a tulajdonsága.

A beírt szavak mindegyike a **Milyen** kérdésre válaszol.

A beírt szavak mindegyike **valakinek** vagy **valaminek** a neve (főnév).

A DOLGOK TULAJDONSÁGÁT JELENTŐ SZAVAK

1. Csoportosíts a minta szerint! Húzd át a szóhalmazban, amit már leírtál!

kemény számol tizenkettő szerencse csillagos szokás
 kevés jelent hét fűződik hideg kerül különleges vigyáz
 esztendő egészség négy rövid veszekedés ötvenkettő

szerencse	kemény	tizenkettő	számol

a) Nevezd meg a csoportokat! Írd a szócsoportok fölé a választott kifejezést!

megnevezés (főnév)   tulajdonság   mennyiség   cselekvés

b) Válassz egy-egy kérdést minden oszlophoz! Írd a csoportok alá!

Milyen?   Mit csinál?   Ki? Mi?   Hány? Mennyi?

2. Mely tulajdonság illik a szavakhoz? Írd a vonalra!

olajos   ízletes   remek   igazi   meredek
 friss   kiadós   fagyos   egészséges   veszélyes

_____ madáreleség   _____ hónapok
 _____ levegő   _____ magvak
 _____ hócsata   _____ szórakozás
 _____ mozgás   _____ boldogság
 _____ szánkópálya   _____ sípálya

3. Először a nagybetűs, majd a kisbetűs szavakat olvasd el közepes hangerővel, nagy ajakmozgással!

leány	MERÉSZ	kisasszony	KEDVES	barát	VIDÁM	testvér
JÓ	cimbora	ŐSZINTE	vendég	SZIGORÚ	hölggy	HŰ
társ	CSENDES	szomszéd	MAKACS	uraság	GŐGÖS	fivér

Mi igaz a szavakra? Jelöld ★-gal a sorok végén!

A nagybetűvel írt szavak mindegyike a **Ki?** kérdésre válaszol.

A nagybetűvel írt szavak mindegyike a **Milyen?** kérdésre válaszol.

A kisbetűvel írt szavak mindegyike **valakinek a nevét** jelenti.

A kisbetűvel írt szavak mindegyike **valakinek a tulajdonságát** fejezi ki.

4. Kösd a tulajdonságokat a hozzáillő szóhoz (főnévhez)!

bátor ●	● királyné	nehéz ●	● birodalom
gyönyörű ●	● király	sűrű ●	● próba
bölcs ●	● boszorkány	hatalmas ●	● erdő
gonosz ●	● sárkány	boldog ●	● lakodalom
félelmetes ●	● királyfi	vidám ●	● jegyespár

a) Egészítsd ki a mondatokat az elkészült szó szerkezetek hiányzó tagjával!

A _____ királyfi kiállta a _____ próbát.

Megmentette a _____ királynét a _____

sárkánytól. A _____ király leleplezte a _____

boszorkányt. Elűzte a _____ birodalom szélére,

egy _____ erdő közepére. A _____ jegyespár

a sok megpróbáltatás után megtarthatta a _____ lakodalmat.

b) Mi igaz a hiányzó szavakra? Húzd alá a megfelelő szót!

Mindegyike valakinek vagy valaminek a **tulajdonságát** / a **nevét** jelöli.

Mindegyike a **Ki? Mi? / Milyen?** kérdésre válaszol.

1. Melyik a kakukktojás? Keretezd be minden sorban!

izgalmas	hosszú	regény	kalandos	mozgalmas	érdekes
versszakos	ritmusos	rímes	vers	dallamos	rövid
vastag	könyv	vékony	nagy	régi	kapcsos
újság	friss	napi	heti	színes	változatos
tartalmas	hasznos	népi	kincses	ünnepi	kalendárium

a) Másold le a bekeretezett szavakat!

---

b) Milyen szócsoporthoz tartoznak a leírt szavak? Húzd alá!

megnevezés (főnév)   tulajdonság   mennyiség   cselekvés

c) Milyen szócsoporthoz tartozik a halmaz többi szava? Húzd alá!

megnevezés (főnév)   tulajdonság   mennyiség   cselekvés

A tulajdonságot jelentő szavakkal (*melléknév*) élőlények, élettelen tárgyak, gondolati dolgok (*főnév*) tulajdonságát fejezzük ki. Kérdése a **Milyen? Mekkora?**

2. Húzd alá a népi bölcsességekben a tulajdonságot jelölő szavakat (*melléknév*)! Másold le!

A könyvek néma mesterek.

Derűs könyv aranynál többet ér.

Beírták a fekete könyvbe.

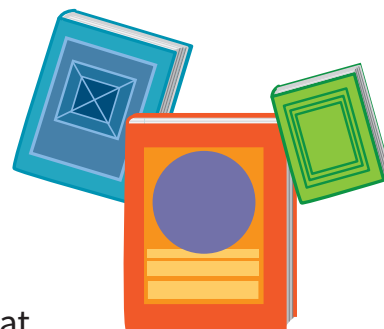
Ritka a könyv hiba nélkül.

Egy jó könyv olyan, mint egy kedves látogató.

Nincs olyan hitvány könyv, melyből ember nem tanulhat.

---

3. Húzd alá a valakinek vagy valaminek nevét jelentő szavakat (főnév)!

a) Keretezd be a tulajdonságot kifejező szavakat (melléknév)!

1.	2.	3.	4.
odvas fa	a fa odvas	városi barát	a barát városi
tollas fióka	a fióka tollas	csonka fa	a fa csonka
öreg bagoly	a bagoly öreg	távoli erdő	az erdő távoli
széles szárny	a szárny széles	idegen határ	a határ idegen

b) Melyik állítás igaz a szó szerkezetekre? Írd a számát az állítások után!

Az a, az névelők szorosan a megnevező szóhoz (főnév) kapcsolódnak.

A szó szerkezetek első tagja **Milyen?** kérdésre válaszol.

A szó szerkezetek első tagja **Ki? Mi?** kérdésre válaszol.

A szó szerkezetek második tagja **valakinek vagy valaminek a neve.**

A szó szerkezetek második tagja tulajdonságot fejez ki (melléknév).

4. Olvasd el a bekeretezett szöveget!

Valakinek vagy valaminek a nevét és valakinek vagy valaminek a tulajdonságát is egy-egy csoportba soroljuk. Ezeket a csoportokat **szófajok**nak nevezzük (főnév, melléknév stb...).

5. Egészítsd ki a halmazokat a minta szerint! Válogass az előző oldalakról!

SZÓFAJOK

valakinek, valaminek a neve

bagoly _____
_____

tulajdonság

öreg _____
_____

mennyiség (Hány? Mennyi?)

kettő _____
_____

cselekvés (Mit csinál?)

pislog _____
_____

Az ellentétes és rokon jelentésű tulajdonságok (melléknevek)

1. Olvasd el a szópárok oszlopait nagy ajakmozgással, közepes tempóban!

gondos – hanyag	gyors – lassú	bátor – gyáva
őszinte – kétszínű	ügyes – suta	okos – ostoba
kedves – mogorva	csendes – zajos	lelkes – egykedvű
barátságos – ellenséges	kerek – szögletes	makacs – engedékeny
varázslatos – otromba	alacsony – magas	változatos – egyhangú

a) Mi igaz a szópárokra? Jelöld ★-gal a sorok végén!

A szópárok tagjai egymás ellentétei.

A szópárok tagjai egymás rokon jelentései.

Mindegyik szó jelentése: valakinek vagy valaminek a tulajdonsága.

Mindegyik szó jelentése: valakinek vagy valaminek a neve.

b) Egészítsd ki a mondatokat az oda illő tulajdonsággal!

A _____ öszvér nem indul útnak.

A _____ mesevilág magával ragadja az olvasót.

A _____ legény kiállja a három próbát.

A _____ királylány beleszeret a legénybe.

Szívesen barangolunk a _____ erdőben.

Folyamatosan etetik fiókáikat a _____ madárszülők.

Ősszel az erdő _____ színekben pompázik.

A bokrok mögül _____ mozgású őzek bukkannak fel.

2. Kösd össze az ellentétes jelentésű szópárokat!

derűs ●	● csúnya
széles ●	● borús
szép ●	● becstelen
becsületes ●	● keskeny

forró ●	● görbe
könnyű ●	● hangos
egyenes ●	● hideg
csendes ●	● nehéz

a) Egészítsd ki ellentétes tulajdonságokkal a mondatokat a minta szerint!

Minta: A leves forró, de a fagyalt hideg.

Az idő ma _____, de tegnap _____ volt.

Az autópálya _____, az ösvény _____.

Peti mindig _____, de a testvére _____.

A feladat ma _____, pedig tegnap _____ volt.

Az igazmondás _____, a hazugság _____.

b) Alkoss szószerkezeteket az ellentétes tulajdonságokból a minta szerint!

Minta: forró leves, hideg fagyalt

derűs _____ borús _____

széles _____ keskeny _____

csendes _____ hangos _____

könnyű _____ nehéz _____

becsületes _____ becsstelen _____

c) Húzd alá az igaz állítást!

A szószerkezetek első tagja valakinek, valaminek a neve (főnév).

A szószerkezetek első tagja tulajdonság (melléknév).

A szószerkezetek második tagja valakinek, valaminek a neve (főnév).

A szószerkezetek második tagja tulajdonság (melléknév).

3. Egészítsd ki a szóláshasonlatokat a megfelelő tulajdonságot jelentő szóval!

bátor

lassú

gyáva

ravasz

makacs

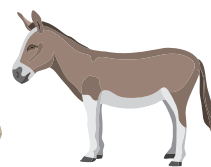
_____, mint az csiga.

_____, mint az oroszlán.

_____, mint az öszvér.

_____, mint a nyúl.

_____, mint a róka.

1. Melyik évszakra illenek legjobban a tulajdonságok (melléknév)? Jelöld a megfelelő jelöléssel!

	nyár	ősz	tél★	tavas		
borongós	ködös	sárga	színes	deres	esős	kalandos
napsugaras	vidám	felhős	szürke	sötét	zöld	zimankós
szomorú	viharos	meleg	vastag	illatos	száraz	szerelmes
harmatos	tarka	havas	fagyos	enyhe	gazdag	szeszélyes
nevetős	hűvös	hangos	virágos	csípős	hideg	csapadékos

a) Írj az évszakokhoz ellentétes tulajdonságokat (melléknév) tartalmazó mondatokat! Segít a minta.

A tél **zimankós**, de a nyár **meleg**.

b) A szövegbe oda nem illő tulajdonságok (melléknév) kerültek. Fölírással javítsd! Válogass a halmazból!

Ősszel a **zöldellő** levelek lehullanak a fákról. Beköszöntenek a **színes, harmatos, száraz** hónapok. A barátságos, hideg otthon megvédi az embereket a **meleg** időtől. A **esős** lejtőkön **szomorú** gyerekek szánkóznak.

Így telnek a **világos** hónapok. Egy nap a madarak **csendes** trillázása, **színtelen** virágok jelzik, megérkezett a **barátságos** tavasz. Végül a **felhős** nyár sem késlekedik. A gyerekek örömére, elkezdődik az **unalmas** szünidő.

c) Másold le a kedvenc évszakhoz tartozó mondatokat!

2. Mi jellemzi az unokát és a nagyapát? Egészítsd ki a táblázatot ellentétes jelentésű tulajdonságokkal (*melléknév*)!

a személy:	unoka	nagyapa
kora:		öreg, idős
termete:	magas, hórihorgas	
alakja:	karcsú, vékony	
haja:		rövid, ritka
arca:		szakállas, kerek
tekintete:		szúrós, szigorú
orra:	hegyes, keskeny	
bőre:		ráncos, barna
keze:		gyenge, erőtlen
mozgása:	fürge, gyors	

a) Mi hiányzik a nagyapáról szóló jellemzésből? Írd le a mondatokat a megfelelő tulajdonságokkal kiegészítve!

A nagyapapa már egy ember. Termete, alakja van. A haja és a szakálla. Ha haragszik valakire, a nézése. A bőre már. A munkához a keze, a mozgása.

---

b) Írj önállóan jellemzést az unokáról!

---

1. Olvasd el a szóoszlopokat nagy ajakmozgással, közepes tempóban!

magas	szelíd	buzgó	víg
nyurga	kedves	serény	derűs
langaléta	szívélyes	szorgos	vidám
nyakigláb	barátságos	igyekvő	jókedvű
hórihorgas	rokonszenves	szorgalmas	mosolygós

Mi igaz egy-egy szóoszlopra? Jelöld ✓-val a sorok végén!

Egy oszlop minden tagja **rokon** jelentése egymásnak.

Egy oszlop minden tagja **ellentétes** jelentése egymásnak.

Mindegyik szó jelentése: *valakinek* vagy *valaminek* a **tulajdonsága**.

Mindegyik szó jelentése: *valakinek* vagy *valaminek* a **neve**.

2. Melyik a kakukktojás? Karikázd be minden sorban!

szűk	szoros	feszülő	feszés	bő	testhezálló
néma	lármás	szótlán	hangtalan	hallgatag	nesztelen
vidám	víg	szomorú	jókedvű	derűs	mosolygó
apró	pici	kicsi	hatalmas	parányi	pöttömnyi
együgyű	furfangos	cseles	szellemes	ravasz	találékony
egyforma	eltérő	más	különféle	másféle	különböző
szigorú	rideg	zord	merev	marcona	engedékeny

a) Írd le a kakukktojást minden sorból!

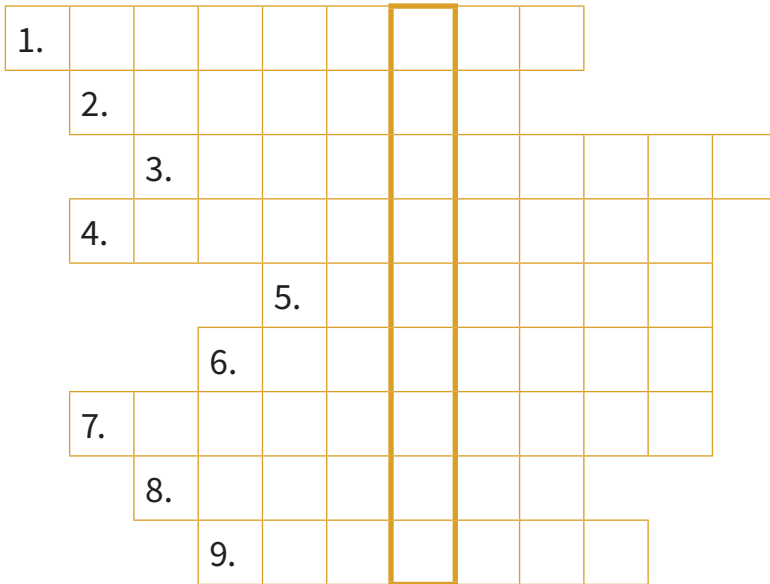
b) Mi igaz a szósorokra? Jelöld ✓-val a sorok végén!

Minden sor, a kakukktojás kivételével rokon jelentésű szavakból áll.

A sorokban csak rokon jelentésű szavak találhatók.

Minden sorban egy ellentétes jelentésű szó áll.

3. A meghatározások alapján írd be a tulajdonságot jelentő szavakat a rejtvény soraiba! (Segítenek az előző oldal szavai.)

1. A parányi ellentéte.
2. Szívélyes ember.
3. Nem szólal meg.
4. Humoros, vicces.
5. Könnyedén mozog.
6. Vidám, más szóval.
7. Nem megegyező.
8. A szorgos, más szóval.
9. A rókáról ezt tartják.

megfejtés: _____

a) Mely szavak illenek a hiányzó helyekre? Egészítsd ki a mondatokat a rejtvény szavaival!

- A karcsú termetű balerina mozgása _____.
- Krisztát valami bántja, azért olyan _____.
- Jázmin örül a dicséretnek, most ettől _____.
- Vince nagyon _____ kérdést tett fel a gyerekeknek.
- Bálint és Feri ikrek, mégis _____-ek.
- Az előadás _____ élmény volt a közönség számára.
- A _____ lányok hamar rendet tettek a teremben.
- Minden barátom olyan _____ hozzám!
- Nagyon szeretem a _____ feladványokat!

b) Tedd igazá a mondatokat a megfelelő szó beírásával!

- A mondatokból hiányzó szó mindig a _____ kérdésre válaszol.
- Ezek a szavak valakinek vagy valaminek a _____ fejezik ki.

1. Kösd az élőlények, tárgyak képét a rájuk jellemző tulajdonságokhoz!

sárga
gyors

illatos
gömbölyű

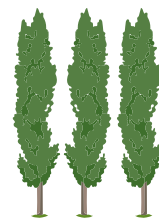

erdei
éles

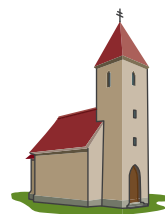
sűrű
hangos

lombos
kétkerékű

kalapos
tornyos
sudár
fényes

2. Mely állatokra ismeresz a tulajdonságok alapján? Készíts rajzot róluk!

--	--	--	--

piros
fekete
pettyes
parányi
könnyű

zöld
fürges
hideg
félénk
karcsú

szelíd
bajszos
hízlgő
nesztelen
nyávogós

ugató
játékos
húséges
négy lábú
jószimatú

Mutasd be az egyik állatot néhány mondatban! Adj címet neki!

_____

_____

_____

_____

3. Állítsd össze a szavakat a sakktablára írt szótagokból a megadott mezők (betűjel + szám) sorrendjében!

	A	B	C	D	E	F	G	H	
1		VÁNY		FE		NÉ		FÉ	1. A2, E4
2	FE		SEBB		DE		LE		2. B5, F7
3		HALK		JÓ		HES		TOS	3. H5, B1
4	Ó		I		HÉR		KE		4. C8, E2, C4
5		SÚ		SÖ		VA		HAL	5. D7, G2, C6
6	MA		TES		ZÚ		Í		6. A8, F3
7		LÉNK		ÍZ		RÚ		TE	7. G8, C2
8	É		ER		TÉT		KI		8. H1, B7

9. A4, F5, H3

10. F1, A6

11. D3, G6, E6

12. B3

a) Írd be a tulajdonságokat jelentő szavakat a megfejtések sorrendjében!

b) Fejezd be a beszámolót egy mondattal!

Még _____ hótakaró borította a tájat. A _____ köd már oszladozott. A nap _____ fénye derengett a látóhatáron. Az _____ tisztáson _____ eledel várta az _____ állatokat. Az őzek _____ csoportokban gyülekeztek. _____, _____ léptekkel közeledtek az etetőhöz. A _____ erdő visszhangozta _____ falatozásuk _____ neszeit. _____

Valakinek, valaminek a nevéből (főnév) tulajdonságot jelentő szó (melléknév) keletkezik

1. Olvasd el!

Szavaink egy része úgy jön létre, hogy a meglévő szavakból újakat alkotunk, újakat képzünk. Például: *erdő* valaminek a neve (főnév) – *erdei* tulajdonság (melléknév)

a) Alakítsd át a szavakat a minta szerint!

valakinek, valaminek a neve (főnév)	toldalék	=	tulajdonság (melléknév)
erdő	+ i	=	erdei
mező	+ i	=	
utca	+ i	=	
kert	+ i	=	
hegy	+ i	=	
kéz	+ i	=	

b) Figyeld meg az átalakított szavakat! Tegyél ★-ot az igaz állítás után!

A toldalék hozzákapcsolásával a szótő nem változik.

A toldalék hozzákapcsolásával néhány esetben a szótő megváltozik.

c) Alakítsd át a szavakat a minta szerint!

valakinek, valaminek a saját neve (tulajdonnév)	toldalék	=	tulajdonság (melléknév)
Budapest	+ i	=	budapesti
Szeged	+ i	=	
Kalocsa	+ i	=	
Mátra	+ i	=	
Mecsek	+ i	=	

d) Figyeld meg az átalakított szavakat! Tegyel ✨-ot az igaz állítás után!

A saját névből átalakított szóból tulajdonság (*melléknév*) lesz.

A saját név átalakításakor a helyesírás nem változik.

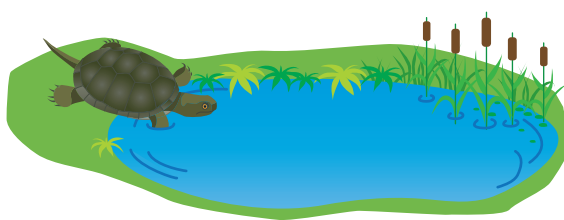
A saját név (*tulajdonnév*) tulajdonsággá alakításakor a kezdőbetű kicsi lesz.

A tulajdonságot jelentő szavakat (*melléknév*) kis kezdőbetűvel írjuk.

2. Írd a képek alá a szószerkezet hiányzó tagját! A zárójelben olvasható mondat segít!

_____ szamóca
(A szamóca az erdőben terem)

_____ teknős
(A teknős a mocsárban él)

3. Alkoss a mondatokból szószerkezeteket a minta szerint! Húzd alá a saját neveket (tulajdonneveket), keretezd be a tulajdonságokat (mellékneveket)!

A lány Debrecenben lakik. _____ lány
A férfi Miskolcon él. _____ férfi
A paprika Szegedről van. _____
A fiú a Bakonyból származik. _____

4. Alakítsd át a szószerkezeteket a minta szerint! Húzd alá a saját neveket (tulajdonneveket), keretezd be a tulajdonságokat (mellékneveket)!

Szerencs csokoládéja → szerencsi csokoládé
Tokaj bora → _____
Herend porcelánja → _____
Eger vára → _____
Mecsek kilátója → _____
Debrecen nyomdája → _____

A tulajdonságot jelentő szó (melléknév) helyesírása

1. Válogass a szóhalmazból!

borsó	külső	szerző	alsó	fenyő	utolsó
felső	forró	szellő	ernyő	különböző	egyenlő
mező	hordó	bordó	önző	golyó	felhő
korsó	túlsó	kitűnő	folyó	önálló	holló

valakinek, valaminek a neve (főnév)

tulajdonság (melléknév)

-ó

-ő

-ó

-ő

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Figyeld meg a szavakat! Tegyel **★**-ot az igaz állítás után!

Csak a tulajdonságot jelenő szavak végén hosszú az **-ó, -ő**.

Minden szó végén hosszú az **-ó, -ő**.

2. Pótold a tulajdonságot jelentő szavak (melléknév) végén a hiányzó **-ó, -ő** magánhangzót!

önáll ___   különböz ___   j ___   kitűn ___   fels ___   küls ___
szófogad ___   utols ___   b ___   túlz ___   igavon ___   egyenl ___

3. Keresd az ellentétét! A 2. feladat szavaiból válogass!

rossz	-	_____	egyforma	-	_____
első	-	_____	egyenlőtlen	-	_____
szűk	-	_____	önállótlan	-	_____
alsó	-	_____	szófogadatlan	-	_____

4. Válogass a szóhalmazból!

borjú	revü	koszorú	batyu	savanyú	kapu
könnyű	szomorú	vályú	sűrű	menü	kesztyű
daru	keserű	szörnyű	hegedű	gömbölyű	domború
szigorú	gyűszű	lassú	nagyszerű	faggyú	eskü

valakinek, valaminek a neve (főnév)

-ú

-ű

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

tulajdonság (melléknév)

-ú

-ű

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Figyeld meg a szavakat! Tegyd a csillagot az igaz állítás után!

A tulajdonságot jelentő szavak végén mindig hosszú az **-ú, -ű**.

Minden szó végén hosszú az **-ú, -ű**.

Nem mindig hosszú a szóvégi **-ú, -ű**, ha *valakinek, valaminek a neve*.

5. Pótold a tulajdonságot jelentő szavak (melléknév) végén a hiányzó magánhangzót (-ú, -ű)!

homor ___	könny ___	egyszer ___	jóakarát ___	jóindulat ___	sűr ___
keser ___	bárgy ___	hossz ___	jókedv ___	jószív ___	ifj ___

6. Keresd az ellentétét! Az 5. feladat szavaiból válogass!

okos	-	_____
öreg	-	_____
ritka	-	_____
édes	-	_____

rövid	-	_____
önző	-	_____
bonyolult	-	_____
domború	-	_____

1. **Csoportosítsd a tulajdonságot jelentő szavakat (mellékneveket)! Másold le a megfelelő helyre!**

szomjas	játékos	vajas	bajos	dölyfös	bájos
helyes	súlyos	selymes	gallyas	sajtos	tavalyi
jeges	zajos	sekély	májas	pólyás	olajos
komoly	lyukas	új	mély	éjjeli	erélyes

j		ly	
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

2. **J vagy Ly? Húzd át a helytelenül írt szót! Másold le helyesen!**

nagyszájú	fojékony	veszéjes	ijesztő	fájó	rejtéjes
nagyszályú	folyékony	veszélyes	ilyesztő	fályó	rejtélyes
homályos	halylékony	lyóságos	szívélyes	ballyós	szeszélyes
homájos	hajlékony	jóságos	szívéjes	baljós	szeszéjes

_____

_____

_____

3. **Húzd alá a mondatokban a j, ly-és szavakat! Keretezd be közülük a tulajdonságot jelölő szavakat (mellékneveket)!**

Ha zajt hallanak, a majmok elrejtőznek a terebélyes fák lombkoronájában.

Az ilyen ijesztő zaj baljóslatú, félő, hogy veszélyes.

A szomjas állatok mélyen behajolnak a folydogáló vízbe.

Jóízűen kortyolnak a hús csermely vizéből.

4. A gyerekek helyesíró versenyt rendeztek a tulajdonságot jelentő szavak helyesírásából. Döntsd el, ki a győztes! Tegyél ✓-t a helyesen leírt szavak után!

Zalán

Gábor

Luca

szomorú	szomoru	szomorú
szófogadoó	szófogadó	szófogadó
különböző	különböző	különböző
jóakaratu	jóakarató	jóakarató
jókedvű	jókedvű	jókedvű
nagyszájú	nagyszájú	nagyszályú
folyékony	fojékony	folyékony
ünnepéjjes	ünnepélyes	ünnepélyes
hajlékony	halylékony	hajlékony
homájos	homályos	homályos
jóindulatú	jóindulatú	jóindulatu
rejtéjes	rejtélyes	rejtélyes
gömbölyü	gömbölyű	gömbölyű

A legjobb helyesíró: _____

Melyik állítás igaz rád? Húzd alá!

A gyakorolt szavak helyesírásában biztos vagyok.

A magánhangzó hosszúságát nem mindig tudom eldönteni.

A j vagy ly jelölésében még bizonytalan vagyok.

Még nem tudok eléggé kitartóan figyelni a munkámra.

A DOLGOK MENNYISÉGÉT JELENTŐ SZAVAK

1. Csoportosíts a minta szerint! Húzd át a szóhalmazban, amit már leírtál!

legény   komoly   három   elindul   próba   fortélyos
 kipróbál   sárkány   küzdelem   furfangos   súlyos   tizenkettő
 kevés   megküzd   legyőz   sok   erélyes   győzelem   örül   négy

legény	komoly	három	elindul

a) Nevezd meg a csoportokat! Írd a szócsoportok fölé a választott kifejezést!

megnevezés (főnév)   tulajdonság (melléknév)   mennyiség   cselekvés

b) Válassz egy-egy kérdést minden oszlophoz! Írd a csoportok alá!

Milyen?   Mit csinál?   Ki? Mi?   Hány? Mennyi?

2. Mely mennyiség illik a szavakhoz? Írd a vonalra!

három   sok   tizenkettő   kevés   négy
 rengeteg   huszonnégy   tengernyi   ötvenkettő   tömérdek

_____ testvér   _____ favágó
 _____ feladat   _____ sárkány
 _____ próba   _____ királylány
 _____ hónap   _____ boldogság
 _____ szerencse   _____ küzdelem

3. Melyik a kakukktójs? Keretezd be minden sorban!

három	négy	legény	sok	tíz	kettő
tizenkettő	rengeteg	ötven	sárkány	öt	egy
hat	próba	tengernyi	kevés	nyolc	három
küzdelem	tömerdek	néhány	milliónyi	kevés	száz
egy	kilenc	ötszáz	számtalan	három	győzelem

a) Másold le a bekeretezett szavakat!

b) Milyen szócsoporthoz tartoznak a leírt szavak? Húzd alá!

megnevezés (főnév)   tulajdonság (melléknév)   mennyiség   cselekvés

c) Milyen szócsoporthoz tartozik a halmaz többi szava? Húzd alá!

megnevezés (főnév)   tulajdonság (melléknév)   mennyiség   cselekvés

A mennyiséget jelölő szavakkal (számnév) élőlények, élettelen tárgyak, gondolati dolgok (főnév) mennyiségét fejezzük ki.

Kérdése a **Hány? Mennyi?**

4. Húzd alá a népi bölcsességekben a mennyiséget jelölő szavakat (számnév)! Másold le!

Sok beszédnek sok az alja.

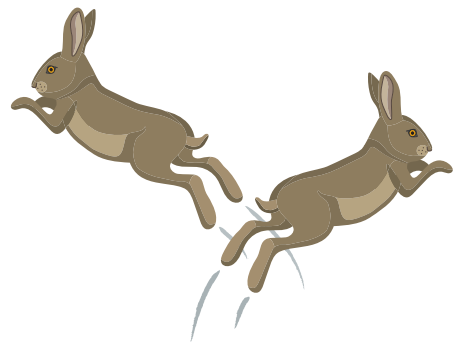
Három a magyar igazság.

Minden csoda három napig tart.

Egyik tizenkilenc, a másik egy híján hús.

A lónak négy lába van, mégis megbotlik.

Aki két nyulat kerget, egyet sem kap el.

Játék a szavakkal

1. Alakítsd át a minta alapján a szavakat!

méh	méhész		fényképész
hal		ékszer	
	lovász		gyógyszerész

Figyeld meg a szavakat! Tegyél ✨-ot az igaz állítás után!

Mindegyik szó valakinek, valaminek a neve (*főnév*).

Mindegyik szó valakinek, valaminek a tulajdonsága (*melléknév*).

Mindegyik szó valakinek, valaminek a mennyisége (*számnév*).

Az átalakított szavak szófaja nem változott.

2. Folytasd az átalakítást!

veszély	barátság			szabály
veszélyes		egészséges	igazságos	

Figyeld meg a szavakat! Tegyél ✨-ot az igaz állítás után!

Az átalakított szavak szófaja nem változott.

Mindegyik szó valakinek, valaminek a neve (*főnév*).

A felső sor valakinek, valaminek a neve, az alsó sor mindegyike tulajdonság.

A toldalék megváltoztatta a szavak szófaját.

3. Folytasd az átalakítást!

okos	szép		mély	
okosság		vidámság		komolyság

Figyeld meg a szavakat! Tegyél ✨-ot az igaz állítás után!

Az átalakított szavak szófaja nem változott.

A felső sor mindegyike *tulajdonság*, az alsó sor *valakinek, valaminek a neve*.

A toldalék megváltoztatta a szavak szófaját.

4. Alkoss összetett szavakat a szóláshasonlatokból! Segít a minta!

Fekete, mint az ében.	= ébenfekete
Kék, mint az ibolya.	= _____
Szürke, mint az egér.	= _____
Vörös, mint a vér.	= _____
Fehér, mint a hó.	= _____
Zöld, mint a fű.	= _____
Piros, mint a rózsa.	= _____

a) Húzd alá a szóláshasonlatokban a valakinek, valaminek a nevét jelentő (főnevek) szavakat!

b) Keretezd be a tulajdonságokat (melléknemeket)!

c) Mi a szófaja az összetett szavaknak? Keretezd be!

megnevezés (főnév)   tulajdonság (melléknév)   mennyiség   cselekvés

5. Olvasd el a szöveget!

Az állomáson tizenkét utas vár a budapesti vonatra. Néhány vasutas a kocsik ellenőrzésével foglalkozik. Már csak három kocsi van hátra. Hirtelen megszólal a hangosbemondó: Értesítjük kedves utasainkat, hogy a budapesti személyvonat 5 percet késik. A vonat hat kocsiból áll. A vágány mellett vigyázzanak! A hosszú kocsisor két perc múlva berobogott az állomásra.

a) Húzd alá a valakinek, valaminek a nevét jelentő szavakat (főneveket)!

b) Keretezd be a tulajdonságot jelentő szavakat (melléknemeket)!

c) Másold le a mennyiséget jelentő szavakat (számneveket) a füzetedbe!

A CSELEKVÉST, TÖRTÉNÉST JELENTŐ SZAVAK

1. Csoportosíts a minta szerint! Húzd át a szóhalmazban, amit már leírtál!

hosszú   beszél   huszonegy   gyerek   hófehér   lány
három   rohan   tíz   zuhog   komoly   török   hatalmas
hervad   váza   virág   ötven   széles   eső   kettő

gyerek	hosszú	huszonegy	beszél

a) Nevezd meg a csoportokat! Írd a szócsoportok fölé a választott kifejezést!

megnevezés   tulajdonság   mennyiség   cselekvés, történés

b) Válassz egy-egy kérdést minden oszlophoz! Írd a csoportok alá!

Milyen?   Mit csinál? Mi történik?   Ki? Mi?   Hány? Mennyi?

2. Mely cselekvés, történés illik a megnevezésekhez? Írd a vonalra!

küzd   táncol   tervez   játszik   beszél   hullik   reccsen   esik   hervad   török

a kislány	_____	a váza	_____
a balerina	_____	az eső	_____
a tanár	_____	az ág	_____
a versenyző	_____	a virág	_____
a mérnök	_____	a levél	_____

4. Válaszolj a kérdésekre a képek alapján egy-egy szóval!

a) Mit csinál Emese?

b) Mi történik a képen?

c) Figyeld meg a leírt szavakat! Tegyél ★-ot az igaz állítás után!

Az a) feladat szavai cselekvést fejeznek ki.

Az b) feladat szavai cselekvést fejeznek ki.

Az a) feladat szavai történést fejeznek ki.

Az b) feladat szavai történést fejeznek ki.

d) Olvasd el!

A **Mit csinál? Mi történik?** kérdésre cselekvést, történést jelentő szavakkal (igékkel) válaszolunk. A **cselekvés** mindig a cselekvő személy akaratától függ: *Emese fésülködik*. A **történes** akarattól független esemény: *a virág hervad*. Néhány, ebbe a szófajba tartozó szó **létezés** is kifejezhet: él, létezik, van, nincs...

e) Írd a szósorok után: cselekvés, történes vagy létezés szavakat!

él, létezik, van, volt, lesz, nincs

pottyan, reccsen, elhasad, letörik, elhervad, elromlik

mesél, ebédel, sétál, pihen, tájékozódik, rajzol, ír

1. Költöztess be a szóhalmaz szavait a megfelelő házba!

csomagol   él   sportol   süllyed   nevet   van   hullik   létezik
cipel   nincs   elfogy   volt   ömlik   lesz   túrázik   sárgul

cselekvés	történes	létezés

2. Húzd alá a szó szerkezetekben a cselekvést, történet, létezés jelentő szavakat (igéket)! Írd melléjük, cselekvést (cs), történet (t), létezés (l) jelentenek!

az árnyék létezik ___	zsömlét eszik ___	a bokorban nincs ___
a turista gyalogol ___	hegyet mászik ___	az odúban van ___
az eső hullik ___	hátzissákokat cipel ___	az avarba bújik ___
a hátzissák elszakad ___	botot farag ___	a fészekben moccan ___
az avar zörög ___	tájat csodál ___	az erdőben volt ___

a) Tegyéél ✓-t az igaz állítások után!

A szó szerkezetek első tagja cselekvést, történet, létezés jelentő szó (ige).

A szó szerkezetek második tagja cselekvést, történet, létezés jelent (ige).

A szó szerkezetek első tagja valakinek, valaminek a nevet jelentő szó (főnév).

A szó szerkezetek második tagja valakinek, valaminek a nevet jelenti (főnév).

A szó szerkezet első tagja **-t, -ba, -be, -ban, -ben** toldalékot is kaphat.

b) Hány cselekvést, történet, létezés jelentő szót találtál! Írd a vonalra!

cselekvés: ___

történet: ___

létezés: ___

3. Húzd alá a cselekvést, történést, létezést jelentő szavakat (igéket)!

szólás	prédikál	tanulság	keres	üzenet
iszik	bölcsesség	párbeszéd	tartalom	hord
közmondás	üt	indul	van	hallotta

a) Másold le betűrendben az aláhúzott szavakat!

---

b) Egészítsd ki a szólásokat a betűrendbe sorolt igékkel! Ha jól dolgozol, mindegyik a helyére kerül! Vigyázz, egyik szólásból két szó is hiányzik!

☐ Fél füllel _____.	1. Teljesen fölösleges dolgot tesz.
☐ Vízet _____ a Dunába.	2. Felejtsük el, ami eddig történt.
☐ Tiszta lappal _____.	3. Nem úgy cselekszi, ahogyan beszél.
☐ Bort _____, vizet _____.	4. Hallott valamit, de nem hiteles.
☐ Tűt _____ a szénakazalban.	5. Elmúlt dologgal nem foglalkozunk.
☐ Szöveget _____ a fejébe.	6. Reménytelen feladatra vállalkozik.
☐ Hol _____ már a tavalyi hó.	7. Valami miatt gondolkodóba esik.

c) Írd a szólások elé a jelentésük számát!

4. Húzd alá a mondatokban a cselekvést, történést, létezést jelentő szavakat!

cselekvés – *kék szín*

történes – *piros szín*

létezés – *barna szín*

A barátaimmal moziba megyünk ebéd után.

- Van már jegyünk? – kérdezte Vanda.
- Már megvette az apukám – válaszolta Dani.
- Mit nézünk meg? – kíváncsiskodott Lilla
- Legyen meglepetés! – szólt közbe Ági.
- Menjünk ebédelni! – sürgette őket Peti.

A gyerekcsapat alig várta a délutánt.

Az ellentétes és rokon jelentésű cselekvések, történések (igék)

1. Olvasd el a szópárok oszlopait közepes hangerővel, nagy ajakmozgással!

sír – nevet	ad – vesz	leül – feláll
hallgat – beszél	fogy – hízik	feltesz – lerak
örül – szomorkodik	nyer – veszít	bejön – kimegy
szárad – nedvesedik	szűkül – bővül	lefekszik – felkel
csendesedik - fokozódik	csökken – növekszik	elalszik – felébred

Mi igaz a szópárokra? Jelöld ✨-gal a sorok végén!

A szópárok tagjai egymás **ellentétei**.

A szópárok tagjai egymás **rokon jelentései**.

Mindegyik szó jelentése: *valaki* vagy *valami* **cselekszi, történik vele**.

Mindegyik szó jelentése: *valakinek* vagy *valaminek* a **neve**.

2. Kösd össze az ellentétes jelentésű szópárokat!

nyit ●	● lazít	meghajlít ●	● gubancol
szorít ●	● mókázik	oldoz ●	● megegyezik
nyer ●	● zár	veszekszik ●	● csökkent
kesereg ●	● veszít	növel ●	● kiegyenesít

Egészítsd ki a mondatokat ellentétes cselekvést vagy történést jelentő szavakkal a minta szerint!

Minta: Feri dolga, hogy a vendégek előtt ajtót nyit és zár.

Kata cipője _____, ezért _____ a cipőfűzőjén.

Géza soha sem _____, inkább _____ egy kicsit.

A legjobb csapat sem _____ mindig, néha _____ is.

Feri _____ a csokiadagján, nem _____.

Peti nem _____, inkább _____ Gáborral.

András _____ egy rudat, amit Feri _____.

1. Olvasd el a szóoszlopokat nagy ajakmozgással, közepes tempóban!

dalol	fut	sír	nevet
énekel	rohan	zokog	kacag
nótázik	szalad	szipog	kuncog
trillázik	száguld	pityereg	hahotázik
dalolászik	nyargal	könnyezik	kacarászik

Mi igaz egy-egy szóoszlopra? Jelöld ✓-val a sorok végén!

Egy oszlop minden tagja **rokon** jelentése egymásnak.

Egy oszlop minden tagja **ellentétes** jelentése egymásnak.

Mindegyik szó **cselekvést** jelent (ige).

Mindegyik szó *valakinek* vagy *valaminek* a **nevét** jelentő szó.

2. Melyik a kakukktojás? Karikázd be minden sorban!

kibont	kibogoz	szétfejt	szétszed	becsomagol	feltép
ballag	iramodik	kóborol	kullog	battyog	kószál
beszél	mond	szól	hallgat	nyilatkozik	kijelent
faggat	érdeklődik	válaszol	kérdez	faggatózik	tudakol
repül	száll	repked	szárnyal	szálldos	alámerül

a) Írd le a kakukktojást minden sorból!

---

b) Mi igaz a szósorokra? Jelöld ✓-val a sorok végén!

A sorok ellentétes jelentésű cselekvést jelentő szavakból állnak.

Minden sor, a kakukktojás kivételével rokon jelentésű szavakból áll.

c) Egészítsd ki a mondatokat a leginkább odailő szóval! Húzd alá!

A születésnapos kíváncsian **feltép** / **szétszed** / **kibont** egy ajándékdobozt.

Sára bátran **kijelent** / **mond** / **nyilatkozik** az iskolarádióban.

A daru napnyugtakor **szárnyal** / **repked** / **repül** a pihenőhelyre.

Ki cselekszik? A cselekvő személye

1. Kösd össze az összetartozókat!

olvasok olvasol olvas olvasunk olvastok olvasnak

ő én te ti ők mi

a) Mi segített a helyes megoldásban? Húzd alá!

A cselekvést jelentő szavak végződése.

A szótő megkeresése.

A cselekvők személyének ismerete.

A toldalékok megfigyelése.

b) Álló egyenessel válaszd le a cselekvést jelentő szavak toldalékát!

olvas|ok olvasol olvas olvasunk olvastok olvasnak

c) Mit mutat meg a cselekvést jelentő szavak toldaléka? Keretezd be!

A cselekvők tulajdonságát.

Kik a cselekvők és hányan vannak.

A cselekvők számát és személyét.

A cselekvés helyét.

d) Karikázd be a szósorban, kik a cselekvők! Segít az első feladat.

és én ki te ám ő mi de ti ők

2. Ki cselekszik? Írd a vonalra!

_____ főzök   _____ látsz   _____ írnak   _____ számolunk

_____ dobolsz   _____ beszél   _____ másztok   _____ zenélek

_____ alszik   _____ búsultok   _____ főzünk   _____ beszéltek

_____ ülünk   _____ ülnek   _____ terít   _____ rajzolsz

_____ írtok   _____ tanulunk   _____ állsz   _____ hallanak

Álló egyenessel válaszd le a cselekvést jelentő szavak toldalékát!

3. Kösd össze a cselekvést jelentő szavakat a cselekvővel!

kiabál	pakolok	csomagolsz	terít
szeretnek		én	alszunk
szaladtok		te	nevetnek
nézek		ő	vásároltok
beszélsz		mi	oktatnak
nevetünk		ti	sétálok
tanulok		ők	nézelődünk
rajzolsz			számolok
fest	takarítunk	ebédeltek	úsznak

4. Pótold a táblázat hiányzó szavait! Álló egyenessel válaszd le a szótőt!

én	szed ek				írok
te		dalolsz		állsz	
ő			szól		
mi		dalolunk		állunk	
ti	szed tek				írtok
ők			szólnak		

5. Egészítsd ki a mondatokat a szóhalmaz cselekvést jelentő szavaival!

fut   elront   szemetel   hegedül   indul   korcsolyázik

A tanteremben technika órán sem _____.

Az osztályban valóban te _____ a leggyorsabban?

Legszívesebben az erdei korcsolyapályán _____.

A barátnőddel együtt _____ a színházi előadásra?

Jaj, de kár, _____ egy jól bevált gyakorlatot!

Kati _____ a legjobban az iskola zenekarában.

1. Ki a cselekvő? Tegyéél X-et a megfelelő helyre a minta szerint! Álló egyenessel válaszd le a szótót!

Mit csinál?	én	te	ő	mi	ti	ők
hallgatnak						X
lármázok						
biciklizek						
futballozunk						
csengetsz						
számol						
szabályoztok						
helyeselnek						

2. Alakítsd át a cselekvést jelentő szavakat (igéket) a minta szerint!

ő		ők		ti		te
épít	→	épít enek		olvas tok	→	olvas ol
tanít	→	tanít anak		vesz tek	→	vesz el
irányít	→			néztek	→	
készít	→			léteztek	→	
javít	→			tesztek	→	
segít	→			visztek	→	
én		mi		te		ti
szed ek	→	szed ünk		köt sz	→	köt tök
szárad ok	→	szárad unk		lát sz	→	lát tok
védek	→			nyitsz	→	
haladok	→			fűtsz	→	
hordok	→			etetsz	→	
küldök	→			mutatsz	→	

3. Fejezd ki a mondatokat egyetlen cselekvést jelentő szóval (igével)! Válogass a szóhalmazból!

játszom   váraozom   mosakodom   megeszem   felöltözöm
megérkezem   megiszom   elkésem   jelentkezem

Ébredés után vízzel frissítem fel magam. mosakodom

Reggel magamra öltöm a ruhadarabokat. _____

Reggeli közben elkortyolgotam a teli pohár teát. _____

Elfogyasztom a szelet szalámis kenyereket. _____

Még egy kis időt eltöltök a kutyámmal. _____

Észre sem vettem, hogy nem érek időben az iskolába. _____

Izgatottan állok a buszmegállóban. _____

Éppen időben toppanok be az iskolába. _____

A tanító néni kérdésére lelkesen nyújtom a kezem. _____

A cselekvést jelentő szavakat most te fejezd ki mondatokkal! Válassz ki négyet a szóhalmaz szavaiból!

játszunk   váraozunk   mosakodunk   megeszünk   felöltözünk
megérkezünk   megiszunk   elkésünk   jelentkezünk

_____

_____

_____

_____

4. Melyik állítás igaz rád? Húzd alá!

A cselekvést jelentő szavak felismerésében biztos vagyok.

Nem mindig tudom felismerni a cselekvést jelentő szavakat.

Még több gyakorlásra van szükségem a biztos tudáshoz.

Mikor cselekszik, történik? A cselekvés, történés ideje

1. Csoportosítsd a minta szerint a cselekvést, történést jelentő szavakat! Húzd át a szóhalmazban, amit már leírtál!

kiabált állsz varrni fogunk nézek tanul szólni fog beszélt
 állni fogsz betört mondott látni fog írni fognak sétálunk élnek
 számoltok ülni fogunk adnak futni fognak suttogott volt esett

már volt	most van	majd lesz
kiabált	állsz	varrni fogunk

- a) Nevezd meg a csoportokat! Írd a szócsoportok alá a választott kifejezést!

múlt idő	jelen idő	jövő idő

- b) Olvasd el! Húzd alá a cselekvést, történést, létezést kifejező szó háromféle idejét!

A cselekvést, történést, létezést jelentő szavak háromféle időt fejezhetnek ki. Ezek a *múlt idő*, a *jelen idő*, a *jövő idő*. A jelen idő a most folyó, a múlt idő a múltban végbement, a jövő idő pedig a jövőben történő cselekvésre, történésre, létezésre utal.

**2. Húzd át minden sorban a kakukktojás! Írd a sorok végére a cselekvés, törté-
nés, létezés idejét (múlt idő, jelen idő, jövő idő)!**

felejték	pihensz	ülni fogunk	ebédelnek	_____
láttam	írni fogtok	keresett	olvastuk	_____
adni fogunk	szelni fogok	látni fog	iszunk	_____
sétált	takarít	futott	aludt	_____
tanított	tanul	okosodott	magyarázott	_____
segíteni fog	mozog	tornázik	ugrál	_____
nézni fogtok	állni fognak	akadályoz	kérni fog	_____

3. Alakítsd át a cselekvéseket a minta szerint!

ad	szed	véd	küld	mond
adott		védett		

beszél	remél	kezel	terel	felel
beszélt			terelt	

ad	szed	véd	küld	mond
adni fog			küldeni fog	

4. Másold le a jelen idejű cselekvéseket!

---

5. Másold le a múlt idejű cselekvéseket!

---

6. Másold le a jövő idejű cselekvéseket!

A cselekvés jelen ideje

1. Húzd át a szóoszlopokban a kakukktojást!

<i>szed</i>	<i>felejt</i>	<i>kiabál</i>	<i>tanít</i>	<i>játszott</i>	<i>járt</i>
<i>védett</i>	<i>csenget</i>	<i>mesél</i>	<i>épített</i>	<i>selejtezik</i>	<i>szór</i>
<i>halad</i>	<i>hallgat</i>	<i>beszél</i>	<i>takarít</i>	<i>könnyezik</i>	<i>szúr</i>
<i>szalad</i>	<i>rejtett</i>	<i>szólt</i>	<i>segít</i>	<i>biciklizik</i>	<i>tör</i>

Húzd alá az igaz állítást!

Az áthúzott szavak mindegyike a múltban történt.

Az áthúzott szavak mindegyike a jövőben történik.

A szóoszlopok szavai közül csak a kakukktojás toldalékos.

2. Egészítsd ki a szöveget a zárójelbe tett cselekvést jelentő szavak jelen idejű alakjával!

A bátor legény _____ (**kiszabadít**) a királylányt a sárkány fogságából. _____ (**Elindul**) vele aggódó édesapjához. Ezzel a tettel _____ (**kiáll**) a próbát. A király hálából _____ (**megjutalmaz**) a fele királyságával. A királylány boldogan _____ (**nyújt**) neki a kezét. Hétországra szóló lakodalmat _____ (**csap**).

a) Tegyéél **✓-t** az igaz állítások után!

A beírt szavak cselekvést fejeznek ki (*igék*).

A beírt szavak mindegyike múlt időben van.

A beírt szavak mindegyike jelen időben van.

A beírt szavak mindegyike jövő időben van.

b) Olvasd el!

A jelen időt nem jelöli külön toldalék. A jelen időnek nincs jele: (Ø)

A cselekvés múlt ideje

1. Húzd át a szóoszlopokban a kakukktojást!

<i>járni fog</i>	<i>kiabált</i>	<i>szakadt</i>	<i>tanított</i>	<i>játszani fog</i>	<i>felejtett</i>
<i>szórt</i>	<i>mesélt</i>	<i>száradni fog</i>	<i>építeni fog</i>	<i>selejtezett</i>	<i>csengetett</i>
<i>szúrt</i>	<i>beszélt</i>	<i>haladt</i>	<i>takarított</i>	<i>könnyezett</i>	<i>hallgatott</i>
<i>tört</i>	<i>szólni fog</i>	<i>szaladt</i>	<i>segített</i>	<i>biciklizett</i>	<i>rejtteni fog</i>

a) Húzd alá az igaz állítást!

Az áthúzott szavak mindegyike a múltban történt.

Az áthúzott szavak mindegyike a jövőben történik.

b) Másold le a kakukktojás szavait múlt időben! Írd át színessel a toldalékokat!

c) Tegyel -ot az igaz állítás után!

A cselekvést jelentő szavak (*igék*) múlt időben sem kapnak toldalékot.

A cselekvést jelentő szavak (*igék*) múlt időben -t, -tt toldalékot kapnak.

d) Olvasd el!

A múlt időt a -t, -tt jelöli. A múlt idő jele: **-t, -tt**.

2. Mikor -t vagy -tt? Karikát be a -t, -tt előtt álló betűket!

<i>szaladt</i>	<i>szúrt</i>	<i>beszélt</i>	<i>varrt</i>	<i>tanult</i>	<i>járt</i>
<i>tanított</i>	<i>épített</i>	<i>javított</i>	<i>segített</i>	<i>hallgatott</i>	<i>szeretett</i>

Húzd alá az igaz állítást?

A múlt idő jele magánhangzó után -t.

A múlt idő jele magánhangzó után -tt.

A múlt idő jele mássalhangzó után -t.

A múlt idő jele mássalhangzó után -tt.

A cselekvés jövő ideje

1. Húzd át a szóoszlopokban a kakukktojást!

<i>szedni fog</i>	<i>felejteni fog</i>	<i>kiabálni fog</i>	<i>tanít</i>	<i>játszani fog</i>
<i>védeni fog</i>	<i>csengetni fog</i>	<i>mesél</i>	<i>építeni fog</i>	<i>selejtezni fog</i>
<i>halad</i>	<i>rejteni fog</i>	<i>beszélni fog</i>	<i>takarítani fog</i>	<i>könnyezni fog</i>
<i>szaladni fog</i>	<i>hallgat</i>	<i>szólni fog</i>	<i>segíteni fog</i>	<i>lármázik</i>

a) Húzd alá az igaz állítást!

Az áthúzott szavak mindegyike a jelenben történt.

Az áthúzott szavak mindegyike a jövőben történik.

b) Másold le a kakukktojás szavait jövő időben!

---

c) Tegyel -ot az igaz állítás után!

A cselekvést jelentő szavak (*igék*) jövő időben sem kapnak toldalékot.

A cselekvést jelentő szavak (*igék*) jövő időben -t, -tt toldalékot kapnak.

A cselekvést jelentő szavak (*igék*) jövő időben -ni+fog jelölést kapnak.

d) Olvasd el!

A jövő időt a -ni + fog jelöli. A jövő idő jele: **-ni** toldalék + **fog** szócska toldalékolt alakjai.

2. Alakítsd át a cselekvést jelentő szavakat jövő időbe!

marad	→	_____	szállt	→	_____
varr	→	_____	kapott	→	_____
jár	→	_____	látott	→	_____
néz	→	_____	állt	→	_____
szúr	→	_____	szedett	→	_____

3. Pótold a táblázat hiányzó szavait!

A cselekvő személye	A cselekvés ideje		
	jelen idő	múlt idő	jövő idő
én	adok	adtam	adni fogok
mi		láttunk	
ők	ülnek		
te			nézni fogsz
ti		mostatok	
ő	fut		
ők	pihennek	pihentek	pihenni fognak
	rajzoltok		
			olvasni fogunk
		kevert	
	hagyok		

4. Olvasd el!

A cselekvés idejét a szótővel és egy jellel fejezzük ki.

A jelen időnek nincs jele (ezt így is szoktuk jelölni: Ø)

A múlt idő jele: mássalhangzó után **-t**, magánhangzó után **-tt**

A jövő idő jele: **-ni** végződés + **fog** szócska

5. Húzd alá a cselekvést jelentő szavakat! Alakítsd át a rövid szöveget úgy, hogy az események a múltban történjenek!

Felhők tornyosulnak az égen. Vihar közeledik. Dörög, csattog, villámlik. A kis hangya elbújik a hangyabolyban. Reszket félelmében.

---

1. **Tegyél X-et a megfelelő helyre a minta alapján!**

cselek- vő	szavak	cselek- vés	törté- nés	léte- zés	jelen idő	múlt idő	jövő idő
ők	lepottyantak		X			X	
	voltatok						
	takarítunk						
	megebédeltetek						
	tisztulni fog						
	lesznek						
	élni fogtok						
	lehullottak						
	megértetted						
	vagytok						

2. **Folytasd az átalakításokat a minta szerint!**

jelen idő		jelen idő		múlt idő		jövő idő
én		te		ti		ők
haladok	→	haladsz	→	haladtatok	→	haladni fognak
szeretek	→		→		→	
mesélek	→		→		→	
állok	→		→		→	
visít	→		→		→	

jelen idő		jelen idő		múlt idő		jövő idő
ő		ők		én		mi
szalad	→		→		→	
szól	→		→		→	
javít	→		→		→	
tanul	→		→		→	

3. Alakítsd át a zárójelbe tett cselekvéseket jelen időbe! Egészítsd ki velük a hiányos szólásokat!

☐	Nem _____ az orrodra.	(kötöttem)
☐	_____ a sült galambot.	(Várta)
☐	_____ a ló túlsó oldalára.	(Átesett)
☐	Rossz lóra _____.	(tett)
☐	Tűt _____ a szénakazalban.	(keresett)
☐	A saját feje után _____.	(ment)
☐	Azt se _____, hol hol áll a feje.	(tudta)
☐	_____ a pénzt az ablakon.	(Szórta)

a) Másold le betűrendben a jelen időbe átalakított cselekvéseket!

---

b) Írd a szólások elé a jelentésük számát! Segít a betűrend!

1. Ellenkező végletbe esik.	5. Meggondolatlanul pazarol.
2. Lehetetlenre vállalkozik.	6. Elhibázza a döntést.
3. Nem árulom el.	7. Rengeteg dolga van.
4. Makacsul ragaszkodik az elképzeléséhez.	8. Másától várja a megoldást.

4. Húzd alá a cselekvést jelentő szavakat! Alakítsd át a rövid szöveget úgy, hogy az események a múltban történjenek!

Amikor Matula fölkel, már majdnem éjszaka van. Csendesen felöltözködik, hátára veszi a hátizsákot, kimegy a kunyhó elé és beleszaglászik a levegőbe.

A cselekvést, történést jelentő szavak helyesírása

1. Csoportosítsd a szavakat!

nénit   gyógyít   ordít   mozit   szólít   fagyit
lendít   mozit   macit   állít   Katit   merít

-it

-ít

Tegyél ★-ot az igaz állítás után!

Az **-it** végű szavak mindegyike a **Kit? Mit?** kérdésre válaszol.

Az **-ít** végű szavak mindegyike a **Mit csinál?** kérdésre válaszol.

2. Keretezd be minden sorban a kakukktojást! Másold le a szósort mellé!

javít	tanít	szabadít	javul	épít	_____
lelkesít	épül	lendít	szépít	terít	_____
bátorít	tanul	süvít	vadít	lassít	_____
lassul	mozdít	csúfít	merít	rövidít	_____

3. Folytasd az átalakítást a minta szerint!

Tulajdonság		Mit csinál?		Mi történik?
szép	→	szépít	→	szépül
szabad	→		→	
rövid	→		→	
gyors	→		→	
új	→		→	

Írd át színessel az -ít, -ul, -ül szóvégeket!

4. Írd be a táblázat hiányzó szavait!

Mit csinál?	Mi történik?
gyógyít	gyógyul
fordít	
	tisztul
vadít	

Mit csinál?	Mi történik?
pezsdít	pezsdül
	épül
tanít	
repít	

Tegyél ✓-t az igaz állítások után!

Az -ít végű cselekvést jelentő szavakban (*igékben*) az í mindig hosszú.

Az -ít végű cselekvést jelentő szavakban (*igékben*) az i mindig rövid.

Az -ul, -ül végű történést jelentő szavakban (*igékben*) az ú, ü mindig hosszú.

5. Olvasd el!

A cselekvést, történést jelentő szavakban (*igékben*) az **-ít** végződés **í**-je mindig hosszú, az **-ul, -ül** végződés **u**-ja, **ü**-je mindig rövid.

6. Javítsd ki a hibás szavakat! Másold le helyesen!

tanúl   gyógyúl   lassúl   gyorsúl   repűl   szépűl   terűl
merit   takarit   bátorit   buzdit   hasit   erősit   nehezit

---

---

7. Egészítsd ki a szöveg hiányos szavait a megfelelő toldalékkal!

Városunk folyamatosan ép _____ és szép _____. A városháza is most új _____ meg. A munka a befejezéshez közel _____. Serény kezek kész _____-ik az új homlokzatot. Az építésvezető buzd _____-ja a munkatársait a gyors munkára. Bátor _____ mindenkit a pontos befejezésre.

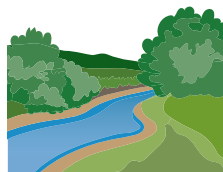

J vagy ly a cselekvést, történést jelentő szavakban

1. Írd a képek alá a megfelelő cselekvést és történést! Válogass a szóhalmazból!

folyik furulyázik ijed lyukaszt fejel hajnalodik sóhajt helyettesít
gombolyít gereblyézik helytelenít vijjog korcsolyázik hajtogat

Írd le a cselekvéseket, történéseket elválasztva!

---

2. Melyik a kakukktojás? Keretezd be minden sorban!

sóhajt	óhajt	hajt	rejt	felejt	selypít
bolyong	zajong	ujjong	rajong	terjeng	hajlong
jósol	jelez	juttat	lyukaszt	javasol	jutalmaz
fájdít	gombolyít	mélyít	helyettesít	selymesít	gömbölyít
bélyegez	majmol	helyesel	mosolyog	kóvályog	süllyed

Másold le betűrendben a bekeretezett szavakat!

---

3. Írd le a szavakat elválasztva a megfelelő oszlopba!

gömbölyödik   játszik   pelyhedzik   bújik   tajtékzik   fújdogál
 gereblyézik   hajnalodik   furulyázik   selejtezik   folyik
 veszélyezett   sóhajtozik   korcsolyázik   bélyegez   hajladozik

j

ly

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4. Egészítsd ki a szavakat j, jj, ly, lly betűkkel!

sü ____ ed   sompo ____ og   ____ uggat   vi ____ og   ha ____ nalodik
 za ____ ong   ga ____ az   va ____ az   kóvá ____ og   hömpö ____ ög
 bo ____ ong   ba ____ lódik   fo ____ ik   he ____ esel   sóha ____ tozik

5. Melyik helyes? Húzd át a hibásan leírt szavakat!

ujjong	sejpít	fojdogál	sarjad	jukaszt	bújik
ullyong	selypít	folydogál	sarlyad	lyukaszt	búlyik
bajlódik	fejlódik	süjyed	osztájoz	gajjaz	játszik
balylódik	felylódik	süllyed	osztályoz	gallyaz	lyátszik
hajlik	bojong	vajaz	fojik	hejesel	zajong
halylik	bolyong	valyaz	folyik	helyesel	zalyong

1. **Kösd össze az összetartozókat! Másold le az így kapott szó szerkezeteket!**

a tolvaj ● ● hajladozik
a gally ● ● kifolyik
a folyó ● ● sompolyog
a tej ● ● hömpölyög

a majom ● ● lyukaszt
a gombolyag ● ● süllyed
a lyukasztó ● ● játszik
a tutaj ● ● gömbölyödik

---

a) **Tegyél ✓-t az igaz állítások után! Az „a”-t ne vedd figyelembe!**

A szó szerkezetek első tagja valakinek, valaminek a neve (főnév).

A szó szerkezetek első tagja a cselekvést vagy történést jelentő szó (ige).

A szó szerkezetek második tagja valakinek, valaminek a neve (főnév).

A szó szerkezetek második tagja a cselekvést vagy történést jelentő szó (ige).

b) **Egészítsd ki a mondatokat az oda illő szó szerkezettel!**

Az éjszaka leple alatt egy _____ a sötét kastély felé.

A termésekkel teli _____ viharos szélben.

A szélesre dagadt _____ a tenger felé.

A hirtelen felforrt _____ a tűzhely lapjára.

Az állatkertben a _____ a kíváncsi látogatók előtt.

A _____ a játékos cica orra előtt.

A sziklának ütköző _____ folyó habjai között.

2. **Húzd alá a mondatok cselekvést, történést jelentő szavait!**

Azért szabályozták a folyót, hogy az új mederben folyjon. A partján a fekete gólyák rejtőznek a terebélyes fák árnyékában. A bivalyok szomjukat oltják a folyó hús vizéből, majd az enyhét adó pocsolyába süllyednek. Egy ijesztő morajlásra hirtelen felkapják a fejüket. De a zaj nem jelzett bajt.

3. Alakítsd át a szavakat a minta szerint! Egészítsd ki a táblázatot!

valakinek, valaminek a neve	tulajdonság	cselekvés, történés
vaj	vajas	vajaz
gally	gallyas	
szegély		szegélyez
	díjas	
szabály		
		helyesel
		lyukaszt
	fejes	

a) Keretezd be a mondatokba illő szavakat!

Sára az asztalnál kalácsot **vaj / vajas / vajaz** reggelire.

A kertész tavasszal a kertben fákat **gally / gallyas / gallyaz**.

Minden virágágyást nefelejcs és ibolya **szegély / szegélyes / szegélyez**.

A zsűri értékes könyvvel **díj / díjas / díjaz** minden induló versenyzőt.

Mindig egy játékmester **szabály / szabályos / szabályoz** egy versenyt.

A tanító néni **hely / helyes / helyesel** minden jó válasz után.

A lyukasztó mintát **lyuk / lyukas / lyukaszt** a papírra.

Gergely a második félidőben a kapuba **fej / fejes / fejel** a labdával.

b) Tegyel -ot az igaz állítás után!

A bekeretezett szavak mindegyike valakinek vagy valaminek a neve (*főnév*).

A bekeretezett szavak mindegyike tulajdonságot kifejező szó (*melléknév*).

A bekeretezett szavak mindegyike cselekvés vagy történést jelent (*ige*).

4. Melyik állítás igaz rád? Húzd alá!

A megismert **j/ly**-vel írt szavak helyesírásában biztos vagyok.

Nem mindig tudom biztosan **j/ly**-vel írt szavak helyesírását.

Még több gyakorlásra van szükségem a biztos tudáshoz.

A MÁSSALHANGZÓK EGYMÁSRA HATÁSA

1. Olvasd el a szó szerkezeteket a kiejtésnek megfelelően! Húzd alá a cselekvést jelentő szavakat (igék)!

Sára látja	a gyerek óhajtja	az iskolás mutatja
Kata tanítja	a kerékpáros hajtja	az orvos gyógyítja
Gábor hallgatja	a kőműves bontja	az ember aratja
Mihály kutatja	a takarítónő takarítja	az építész alkotja

a) Mi igaz az aláhúzott szavakra? Tegyel -t az igaz állítások után!

A szavak mindegyikét úgy írjuk, ahogyan halljuk.

A szavak mindegyikét másképp írjuk, mint ahogy halljuk.

A szavak a **Mit csinál?** kérdésre válaszolnak.

b) Válaszd le a minta szerint a szótövet!

lát ja	tanítja	hallgatja	kutatja	óhajtja	hajtja
bontja	takarítja	mutatja	gyógyítja	aratja	alkotja

c) Másold le a szavakat! Karikázd be azokat a betűket, amelyeket másként írunk, mint ahogyan halljuk!

---

d) Mi segít a helyesírásukban? Húzd alá az állítások közül!

Hangosan kiejtem a szót.

Megkeresem a szótőt.

Jelölöm a szótő és a toldalék határát.

Figyelmesen meghallgatom a szót.

Szótagolom a szót.

Többször leírom a megismert szót.

2. Melyik helyes? Húzd át a hibásan leírt szavakat!

szárította	lapítja	fogyasztja	fagyasztja	hullajtja	altattya
szárítja	lapította	fogyasztja	fagyasztja	hullajtja	altatja

3. Olvasd el a szószerkezeteket a kiejtésnek megfelelően! Húzd alá a cselekvést, történést jelentő szavakat (igék)!

a barát üzenjen	az anyuka rohanjon	a róka osonjon
a kislány köszönjön	az anyóka fonjon	a labda pattanjon
a köszörűs fenjen	az alma pottyanjon	a halász kívánjon
a beteg pihenjen	az ékszer csillanjon	a hideg csökkenjen

a) Mi igaz az aláhúzott szavakra? Tegyel $\checkmark$ -t az igaz állítások után!

A szavak mindegyikét másképp írjuk, mint ahogy halljuk.

A szavak mindegyikét úgy írjuk, ahogyan halljuk.

A szavak a **Mit csinál? Mi történik?** kérdésre válaszolnak.

b) Válaszd le a minta szerint a szótövet!

csillan jon	rohanjon	pottyanjon	üzenjen	köszönjön	fonjon
pattanjon	fenjen	kívánjon	csökkenjen	pihenjen	osonjon

c) Másold le a szavakat! Karikázd be azokat a betűket, amelyeket másként írunk, mint ahogyan halljuk!

---

d) Mi segít a helyesírásukban? Húzd alá az állítások közül!

Megkeresem a szótőt.

Figyelmesen meghallgatom a szót.

Hangosan kiejtem a szót.

Jelölöm a szótő és a toldalék határát.

4. Melyik helyes? Húzd át a hibásan leírt szavakat!

vonjon	fonnyon	kennyen	zuhanjon	pattanjon	suhannyon
vonnyon	fonjon	kenjen	zuhannyon	pattannyon	suhanjon

1. Olvasd el a szó szerkezeteket a kiejtésnek megfelelően! Húzd alá a cselekvést jelentő szavakat (igék)!

a tanár adjon	az anya küzdjön	Kata szedjen
a fiú tudjon	az erdő fakadjon	Gábor védjen
a gyerek hordjon	az idő haladjon	Emese maradjon
a ruha száradjon	az ing szakadjon	Attila szaladjon

a) Mi igaz az aláhúzott szavakra? Tegyel -t az igaz állítások után!

A szavak a **Mit csinál? Mi történik?** kérdésre válaszolnak.

A szavak mindegyikét úgy írjuk, ahogyan halljuk.

A szavak mindegyikét másképp írjuk, mint ahogy halljuk.

b) Válaszd le a minta szerint a szótövet!

ad jon	tudjon	hordjon	száradjon	küzdjön	fakadjon
haladjon	szakadjon	szedjen	védjen	maradjon	szaladjon

c) Másold le a szavakat! Karikázd be azokat a betűket, amelyeket másként írunk, mint ahogyan halljuk!

---

d) Mi segít a helyesírásukban? Húzd alá az állítások közül!

Figyelmesen meghallgatom a szót.

Figyelmesen meghallgatom a szót.

Hangosan kiejtem a szót.

Hangosan kiejtem a szót.

2. Melyik helyes? Húzd át a hibásan leírt szavakat!

ijedjen	fogaggyon	csüggegyen	lépkedjen	vigadjon	álgyon
ijeggyen	fogadjon	csüggedjen	lépkegyen	vigaggyon	áldjon

3. Olvasd el a szószerkezeteket a kiejtésnek megfelelően! Húzd alá a cselekvést, történést jelentő szavakat (igék)!

Anna hintse	a festő színesítse	az anya segítse
Dani féltse	a tanár tanítsa	az erdő ontsa
Sára készítse	a mérnök építse	az ember javítsa
Ádám hűtse	a földműves szántsa	az idő gyógyítsa

a) Mi igaz az aláhúzott szavakra? Tegyel $\checkmark$ -t az igaz állítások után!

A szavak a **Mit csinál? Mi történik?** kérdésre válaszolnak.

A szavak mindegyikét másképp írjuk, mint ahogy halljuk.

A szavak mindegyikét úgy írjuk, ahogyan halljuk.

b) Válaszd le a minta szerint a szótövet!

hint se	féltse	készítse	hűtse	színesítse	tanítsa
építse	szántsa	segítse	ontsa	javítsa	gyógyítsa

c) Másold le a szavakat! Karikázd be azokat a betűket, amelyeket másként írunk, mint ahogyan halljuk!

---

d) Mi segít a helyesírásukban? Húzd alá az állítások közül!

Megkeresem a szótőt.

Hangosan kiejtem a szót.

Figyelmesen meghallgatom a szót.

Jelölöm a szótő és a toldalék határát.

4. Melyik helyes? Húzd át a hibásan leírt szavakat!

feszítsen	apriccson	borítsen	gyűjtsön	fűccsön	felejcsen
feszíccsen	apritson	boríccson	gyűjcsön	fűtsön	felejtzen

1. Egészítsd ki a mondatokat a megfelelő szóval!

kibontja   építsen   elmondja   segítsen   kitakarítja   szétválogatja

1. Kata _____ a fekete és a fehér golyókat.
2. A szorgos takarítónő _____ az egész lakást.
3. Megkérem, hogy _____ hajtogatni egy madarat.
4. A barátnőm este _____ nekem a titkot.
5. A kíváncsi lány _____ az ajándékát.
6. Alig várta, hogy _____ a kockákból egy tornyot.

a) Írd a mondatok számát a hozzá tartozó képhez!

b) Másold le elválasztva a szavakat!

---

c) Tegyel -t az igaz állítás után!

Minden szó utolsó szótagja magánhangzóval kezdődik.

Minden szó utolsó szótagja mássalhangzóval kezdődik.

2. Írd a szavakat a megfelelő helyre a helyesírásuk szerint!

tanítja   fonja   adja   tanítsa   féltse   tudja
üzenje   hajtja   kívánja   segítse   szedje
bontja   védje   látja   javítsa   kenje

tj

nj

dj

ts

3. Írd a magyarázatok számát a népi bölcsességekhez!

- Egerészni tanítja a macskát.
- Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal.
- Ne bánts senkit, nem bánt senki.
- Segíts magadon, az Isten is megsegít.
- Ott tapogatja, ahol nem fáj.
- Eb, aki bánja, kutya, aki szánja.

1. Kapkodva, fejtellenül cselekszenek.	4. Ne bosszantsuk egymást!
2. Neked is tenned kell a célért.	5. Betartjuk a megállapodást.
3. Okosabbnak hiszi magát a másiknál.	6. Ne ott segíts, ahol nincs baj!

a) Húzd alá a népi bölcsességekben azokat a szavakat, amelyeket másképp hallasz, mint ahogy írsz!

b) Másold le az aláhúzott szavakat! Tegyel álló egyenest a szótő és a toldalék közé!

---

1. Olvasd el a szósorokat! Ügyelj a helyes ejtésre!

mondta   tudta   szedte   kezdte   tagadta   adta
fedte   védte   fogadta   feledte   küldte   hordta

tanuljon   beszéljen   féljen   szálljon   guruljon   halljon
forduljon   szóljon   ítéljen   álljon   meséljen   fészüljön

a) Tegyéél ✓-t az igaz állítások után!

Mindegyik szót másképp halljuk, másképp írjuk.

Az első szócsoporthban a **dt** mássalhangzók hatnak egymásra.

Az első szócsoporthban a **lj** mássalhangzók hatnak egymásra.

A második szócsoporthban a **dt** mássalhangzók hatnak egymásra.

A második szócsoporthban a **lj** mássalhangzók hatnak egymásra.

b) Válaszd le a minta szerint a szótöveget!

mond|ta   tudta   szedte   kezdte   tagadta   adta   fedte   védte
tanuljon   féljen   ítéljen   szálljon   álljon   halljon   szóljon

c) Másold le a szavakat! Színessel írd át az egymásra ható mássalhangzókat!

---

2. Húzd át a hibásan leírt szavakat! Másold le a helyes szóalakokat!

tudta	küldte	fogatta	beszéljen	becsüjjon	meséljen
tutta	kültte	fogadta	beszéjjen	becsüljon	meséjjen

---

3. Olvasd el! Figyeld meg!

Két mássalhangzó találkozásának következménye lehet, hogy másképp ejtjük, mint ahogyan írjuk. Helyesírásukban segít, ha megkeressük a szótót.

írás	ejtés	írás	ejtés	írás	ejtés
t+j	→ (tty)	d+j	→ (ggy)	d+t	→ (tt)
n+j	→ (nny)	t+s	→ (ccs)	l+j	→ (jj)

4. Folytatódik a verseny. Döntsd el, ki tanulta meg jobban a mássalhangzók kapcsolódásának helyesírását! Tegyéél ✓-t a helyesen leírt szavak után!

Zalán

Gábor

Luca

tanítja	tanítja	tanítja
köszönnyön	köszönjön	köszönjön
szaladjon	szaladjon	szalaggyon
segítse	segíccse	segítse
hallgattya	hallgatja	hallgatja
javítsa	javítsa	javítsa
fogadta	fogadta	fogatta
tanuljon	tanujjon	tanuljon
készítse	készíccse	készítse
gyógyítja	gyógyítja	gyógyíttya
maraggyon	maradjon	maradjon
mondta	montta	mondta
rohannyon	rohanjon	rohanjon
mesélje	meséjje	mesélje

A legjobb helyesíró: _____

Játék a mondattal, szöveggel!

1. Mely szavak illenek legjobban a hiányos szövegbe? Egészítsd ki a mese részleteit a megfelelő szóval!

a) Azt _____ a róka: – Te csak _____
mondja / nyilatkozza / szövegeli *bujdoss el / rejtőzz el / húzódj meg*
itt, farkas koma! Én majd _____,
megszimatolom / megszaglászom / megérzem
hogyan hol _____. A róka
menjünk be / sétáljunk be / haladjunk be
_____, aztán szép óvatosan _____ a tornácra.
szaglászott / szagolt / vizslatott *bebújt / bement / bejárt*

b) Benn a szobában a vendégek közben _____ a levest.
megzabálták / megették / elcsipegették
_____ a szakácsné, hogy a leves után _____
rajtol / indul / startol *felhordja / feltálalja / felkínálja*
a káposztát a vendégeknek. Mikor _____ a kamraajtót,
kitárja / megnyitja / kibontja
szinte _____ ijedtében attól, amit _____:
meghalt / odaveszett / elpusztult *néz / szemlél / lát*
egy részeg róka, meg egy részeg farkas összeölelkezve _____!
zengedez / dalol / trilláz

c) A róka már _____ lyukon. Csak a farkast
kikászálódott / kibújt / előbukkant
_____. Neki! A szegény farkast úgy
találták / bukkantak / lelték
_____, hogy csak úgy _____ a csontja.
elintézték / elverték / megruházták *zakatolt / zörgött / zizegett*

d) Választásaidat ellenőrizheted a *Szövegről szöveg*re című könyved első kötetének 54. oldalán kezdődő mesében!

2. Egészítsd ki a hiányos mondatokat a megfelelő rokonértelmű szóval! Minden szót csak egyszer használj fel!

a) *hahotázik*   *kacag*   *kacarászik*   *nevet*   *kuncog*

Gábor és barátja jót _____ a viccen.

A gyerekek vidáman _____ a színészek játékán.

A két barátnő halkán _____ a bűvőhelyükön.

Kristóf viccein mindenki csak _____.

Akkorát _____, hogy harsog tőle az egész terem.

b) *kibontja*   *kibogozza*   *szétfejt*   *szétszedi*   *feltépi*

Linda _____ az összegörcsölt cipőfűzőjét.

A kisgyerek türelmetlenül _____ a várva várt csomagot.

A varrónő _____ a rosszul sikerült varrást.

Anya a süteményhez _____ a csomag lisztet.

A játékos kiskutya az új lábtörlőt hamar _____.

c) *mondja*   *hangoztatja*   *közli*   *megbeszéli*   *állítja*   *kijelenti*

Sára folyton azt _____, hogy ő a legügyesebb.

Ne _____ meg nekem senki, mit olvassak!

Azt _____, nincs nála a könyvem.

Mindenkivel _____ a játékszabályokat.

Ákos _____ a barátjával a feladat megoldását.

Feri _____, ő nem szereti a csokoládét.

1. **Honnan hiányzik az a, az, egy névelő? Pótold! Írd le a kiegészített mondatokat!**

Furfangos lány túljárt király eszén.

Daru elhatározta, feleségül kéri kácsát.

Szegény molnárnak volt fia és számar.

Háborúból hazatérő katona beállított faluba.

Gergő juhász cipóból csinálta kanalát.

Öreg király elzavarta legkisebb lányát.

---

2. **Írd le a második mondatot úgy, hogy tartalmilag kapcsolódjon az elsőhöz! Segít a minta!**

Sára a sportpályára siet. **Egy** kislány az edzőmérkőzésre igyekszik.
A kislány az edzőmérkőzésre igyekszik.

Zsombi új járművet épített. Egy fiú bemutatja a művét az osztálynak.

Az osztály meghívott egy előadót. Egy előadó nagyon érdekesen beszélt.

Ági több úszásnemben is elindult. Egy úszónő sorra nyerte a versenyszámokat.

A mesejátékot a színházban néztük meg. Egy előadás ötkor kezdődött.

---

3. Helyettesítsd az aláhúzott toldalékos szót névutós szóval a minta szerint! Írj többféle megoldást!

A kerthez medencét építettek.   A kert **elé** medencét építettek.
A kert **mellé** medencét építettek.
A kert **mögé** medencét építettek.

A kertész a fához ültette az ibolyát.

Az ösvénynél nőnek a legszebb rózsák.

A tulipánoknál megtalálod a metszőollót.

---

5. Pontosítsd az aláhúzott szót! Írd le a mondatot! Segít a minta!

A beszélgetésnél jól éreztük magunkat.
A **beszélgetés közben** jól éreztük magunkat.

Az előadásnál mindenki a műsorra figyelt.

Az ajtóhoz tedd le a csomagot!

Vedd el a lépcsőtől a seprűt!

Belépésnél megvettük a jegyet.

1. **Helyettesítsd más szóval a mondatpárok második tagjában ismétlődő szót! Írd le az átfogalmazott mondatot!**

- a) Az osztály a vulkánok keletkezéséről olvasott. Érdekelte az osztályt a téma.
Érdekelte a **gyerekeket** a téma.

Gábor előadást is készített a vulkánokról. Gábor érdekesen mesélt róluk.

A látvány lenyűgözte a gyerekeket. A gyerekek gratuláltak neki.

Balázs a bolygónk múltját kutatja. A bolygónk keletkezéséről mesélt.

- b) Az osztály a vulkánok keletkezéséről olvasott. Érdekelte az osztályt a téma.
Érdekelte **őket** a téma.

Gábor előadást is készített a vulkánokról. Gábor érdekesen mesélt róluk.

A látvány lenyűgözte a gyerekeket. A gyerekek gratuláltak Gábornak.

Balázs a bolygónk múltját kutatja. Ő a bolygónk keletkezéséről mesélt.

---

2. **A mondatok között nincs kapcsolat. Egészítsd ki, majd írd le a második mondatot úgy, hogy kapcsolódjon az elsőhöz! Segít a minta!**

Beszélgettem a barátommal. Megbeszéltem, hogy délután focizunk.
Megbeszéltem vele, hogy délután focizunk.

Az edző elmondta a feladatokat. Mindenki figyelt a csapatból.

A hátvéd előre passzolt. A csatár vette át a labdát.

---

3. **Pontosítsd a rövid szövegekben egy-egy szó betoldásával, mikor ki a szereplő! Segít a minta!**

Bea a játszótérre indult. Gabi már várta. Odament hozzá, és együtt hintáztak.
Bea odament hozzá, és együtt hintáztak.

Zalán belépett a könyvtárba. Ákos a könyvek között válogatott.
Üdvözölte barátját.

Lujza lovagolni jár. Sárival ott futottak össze. Tegnap megnyerte a díjugrató versenyt.

Laci a bátyával lépett. Gábor a futóval indított támadást. – Ezt a játszmát biztos, hogy én nyerem meg! – kiáltotta.

Linda és Hanna az udvaron beszélgettek. – Mit szeretnél játszani? – kérdezte.
– Hozzunk ki egy ugrókötelet! – válaszolta.

---

4. **Alakítsd át a mondatokat a minta szerint!**

Olyan papagájt szeretnék, amelyik beszélni tud!
Egy beszélő papagájt szeretnék!

Az a majom tetszett az állatkertben, amelyik hintázott.

Van egy ékszerteknősöm, amelyik horkol.

Azok az állatok mennek az etetőhöz, amelyek éhesek.

Azt a könyvet olvasom el, amelyik az állatokról szól.

Van egy kiskutyám, amelyik nagyon játékos.

---

1. Alkoss a két mondatból egyet a minta szerint!

A lányok illendően meghajoltak. A király köszöntötte őket. **(mert)**

A lányok illendően meghajoltak, **mert** a király köszöntötte őket.

A vendégek csodálták a királylányt. Egyszerű volt a ruhája. **(pedig)**

Hatalmas villámokat láttunk. Megjelentek a sárkányok. **(és)**

Odaértünk a szakadékhoz. Sehol sem láttuk a griffmadarat. **(de)**

A boszorkány nagyon gonosz volt. Félték tőle Meseország lakói. **(ezért)**

---

2. Fejezd be a megkezdett mondatokat!

Ha legyőzöm a sárkányt, akkor _____

Csak akkor kapom meg a koronát, ha _____

Nem harcolok vele, mert _____

Szembeszálltam a sárkánnyal, pedig _____

3. A két mondat nem kapcsolódik egymáshoz. Írj közéjük olyan mondatot, amely összekapcsolja őket!

Találtunk a barátommal egy régi szőnyeget. Egyszerre csak felszállt velünk.

Szájtátva bámultuk a hétfejű sárkányt. Hanyatt-homlok menekültünk.

---

4. Bontsd két rövidebb mondatra a hosszú mondatokat! Segít a minta.

Szaladtak a gazdag lányok, hozták a sok szemetet, kosarakkal.
Szaladtak a gazdag lányok. Hozták a sok szemetet, kosarakkal.

Az ajaki legény mindet jól megnézte, egy sem volt még eddig kedvére való.

Már az üres szekere szeméttel félig volt, a fél szekér alma elfogyott.

Az alma elfogyott, a szemét megszaporodott.

---

5. Alakítsd át a mondatpárok második tagját, hogy ne legyen benne felesleges szóismétlés! Írd le!

A könyvtár versenyt rendezett. A könyvtárba érkeztek az érdeklődők.

A könyvtáros köszöntötte versenyzőket. A könyvtáros elindította a versenyt.

Elsőként Andi adta elő a versét. Andi előadásával elvarázsolta a zsűrit is.

A versmondók jól szerepeltek. A versmondók várták az eredményhirdetést.

Andi nyerte meg a versenyt. Minden résztvevő őszintén gratulált Andinak.

Szép volt ez a délután. A barátnőmnek is beszámoltam a délután eseményeiről.

Készülj fel az így átalakított szöveg felolvasására!

Hír

1. Olvasd el a hírt!

ÚJ JÁTSZÓTÉR SZÜLETETT!

Tegnap a ligetben a polgármester átadta a város legnagyobb játszóterét. A kivitelező cég hét hónap alatt készült el vele. A játékváros épületeit ütés-csillapító burkolat veszi körül. A park lankás domboldalára akadálypálya került. A gyerekek azonnal birtokba is vehették.

a) Mit tudtál meg a hírből? Tegyel ✓-t a megismert adat után!

játszóteret avattak

ugrálóvár is van

hét mászóka van

hét hónap alatt készült

egy kivitelező cég készítette

akadálypálya is épült

a város játszótere

tegnap adták át

egy mesefigura nevét kapta

a gyerekek birtokba vették

b) Írd ki az adatokat a hírből!

helyszín: _____

időpont: _____

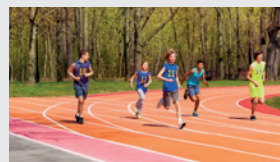
esemény: _____

résztevők: _____

2. Olvasd el a hírt!

TAVASZI FUTÓVERSENY

A hétvégén rendezték meg iskolánkban a tavaszi futóversenyt. A jó hangulatú eseményen a 3. évfolyam tanulói szerepeltek a legeredményesebben. A nyertesek jutalmát az iskola igazgatója adta át.

Írd ki az adatokat a hírből!

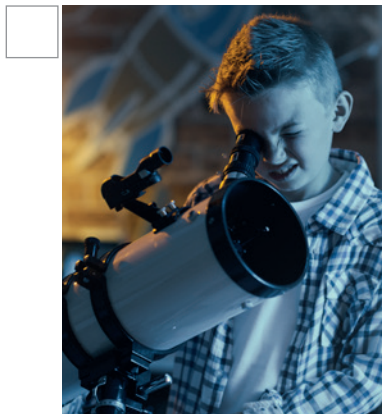
helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

résztevők: _____

4. Írd az hír adatainak számát a képhez! Adj címet mindegyiknek!

helyszín: iskolaudvar
időpont: május utolsó napja
esemény: Bolhapiac
résztevők: az iskola tanulói

1.

helyszín: Balaton
időpont: július 15.
esemény: kerékpártúra
résztevők: a túrára jelentkezők

2.

helyszín: Gyermekszínház
időpont: május utolsó vasárnapja
esemény: gyermeknapi előadás
résztevők: gyerekek

3.

helyszín: Planetárium
időpont: szombat este 9 óra
esemény: csillagképek vizsgálata
résztevők: 3. osztályos gyerekek

4.

helyszín: Budapest
időpont: vasárnap délelőtt
esemény: sétahajózás
résztevők: kirándulók

5.

helyszín: Visegrád
időpont: június 20.
esemény: gyalogtúra
résztevők: természetjárók

6.

1. Egészítsd ki a hírt a hiányzó adatokkal!

Nagyvázsony

július utolsó hete

család minden tagja

Az idén is megrendezték _____
a hagyományos várjátékokat. Az izgalmas időutazásra
_____ került sor.
A programok _____
számára feledhetetlen élményt nyújtott.

2. Mi hiányzik a hírből? Írd le a megfelelő adatokkal kiegészítve!

A város legszebb _____ **(hol?)**
tegnap _____ **(mikor?)** nagyszerű
_____ **(mit?)** adott az iskola fúvószenekara.
A nagyszerű műsort hosszan tartó tapssal jutalmazta
a hálás _____ **(kik?)**.

Az ország számos _____ **(hol?)**
a _____ **(mikor?)** nyitotta
meg kapuit a szabadtéri _____ **(mi?)**.
Már az első napon nagyszámú _____ **(ki)**
vette birtokába a felújított medencéket.

Negyedik alkalommal született vörös panda a _____
_____ **(hol?)**. Néhány
_____ **(mikor?)** már a nagyközönség is
láthatja. A _____ **(kik?)** örömmel
fogadták a különleges és ritka _____ **(mit?)**.

3. **Tedd zárójelbe a felesleges mondatokat a rövid hírekben! Írd ki az adatokat a hírből!**

a)

Lezajlott a városi mesemondóverseny

Negyedik alkalommal rendezték meg a városi mesemondóversenyt péntek délután a művelődési központ színpadán. A színpadra öt lépcsőn kellett felmenni a versenyzőknek. A hagyománnyá vált versenyen minden iskola a legjobb mesemondóját indította. Az első helyezést elért tanuló továbbjut az országos döntőbe. Az országos versenyre az édesanyja kíséri majd el.

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

részrtvevők: _____

b)

ELPUSZTULT EGY ÖREG FA . . . . .

Vasárnap hajnalban, a Botanikus kertben egy öreg tölgyfa dőlt rá a kert kaktuszházára. A balesetet szenvedett növények mentésében a kert minden dolgozója részt vett. Munkásruhába öltöztek és védőkesztyűt húztak a mentéshez. A gyors intézkedésnek köszönhetően a Botanikus kert még aznap tudott látogatókat fogadni. A madarak is vidáman énekeltek a fákon.

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

részrtvevők: _____

c) Másold le valamelyik kijavított hírt!

---

1. Olvasd el a rövid szöveget!

A hír rövid, tömör szöveg. Megtörtént eseményről számol be. Megnevezi az esemény helyszínét, időpontját és az eseményben résztvevő személyeket. A hírnek lehet címe is, ami felhívja a figyelmet a hír tartalmára.

Igaz (I) vagy hamis (H)? Írd az állítások utáni vonalra!

- A hír részletesen mutatja be az eseményeket. ___
- A hír röviden, tömören számol be az eseményekről. ___
- A hír megtörtént eseményt mutat be. ___
- A hír felhívja a figyelmet egy később történő eseményre. ___
- Az események időpontja nem szerepel a hírben. ___
- A hír fontos eleme az események idejének bemutatása. ___
- A hírből nem tudhatjuk kikkel történtek az események. ___
- A hír megemlíti az eseményben résztvevő személyeket is. ___
- A hír kaphat címet is. ___
- A hírnek soha nincs címe. ___

2. Folytasd a megkezdett hírt! Adj neki címet! Készíts hozzá rajzot is!

_____

Gyermeknapon kinyitotta kapuit a felújított fővárosi állatkert. _____

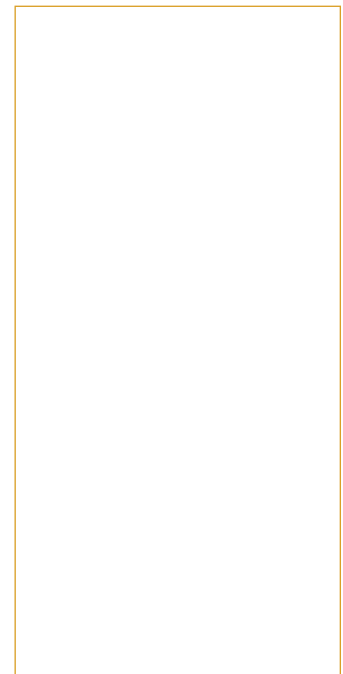

---

3. Mi hiányzik a hírből? Húzd alá a felsoroltakból!

helyszín

időpont

esemény

résztevők

ROLLERVERSENYT RENDEZTEK

Nagy volt az érdeklődés a KRESZ-parkban megrendezett rollerverseny iránt. A verseny közben a közlekedési ismereteikről is számot adhattak. A résztvevő kisiskolások komoly nyereményeket vehettek át a versenyt rendező szervezettől.

4. Írj hírt az adatok felhasználásával!

helyszín: az iskola tornaterme
időpont: szombat délelőtt
esemény: kosárlabdabajnokság
résztevők: az iskolák csapatai

a

helyszín: vidámpark
időpont: tavaszi szünet
esemény: ingyen belépő
résztevők: 10 év alatti iskolások

b

a)

---

b)

---

1. Figyeld meg a képek eseményeit! Írj róluk adatokat!

1.

2.

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

résztevők: _____

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

résztevők: _____

Írj hírt mindkét képhez, az adatok felhasználásával! Adj nekik címet is!

1. _____

---

2. _____

---

2. Mi igaz a két hírre? Húzd alá!

A résztvevők **gyerekek / felnőttek / állatok.**

Az események helyszíne **múzeum / szabadtéri / zárt helyiség.**

Az események időpontja **téli / éjszakai / nyári.**

Hirdetés

1. Olvasd el a rövid szöveget!

A hirdetés felhívó jellegű rövid, tömör szöveg. Elkövetkező eseményről értesít. Megnevezi az esemény helyszínét, időpontját és az eseményben érintett személyeket. Valamilyen feladatot is megjelölhet. Azt is megtudhatjuk, hogy ki a hirdetés írója.

Igaz (I) vagy hamis (H)? Írd az állítások utáni vonalra!

A hirdetés rövid, tömör, felhívó jellegű szöveg. ___

A hirdetés részletesen bemutatja az elkövetkező esemény körülményeit. ___

A hirdetés megtörtént eseményt mutat be. ___

A hirdetés felhívja a figyelmet egy később történő eseményre. ___

Az események időpontja nem szerepel a hirdetésben. ___

A hirdetés fontos része az események idejének bemutatása. ___

A hirdetésből nem tudhatjuk, kik vehetnek részt az eseményekben. ___

A hirdetés megjelöli az eseményben résztvevő személyeket is. ___

A hirdetés feladatot is megjelölhet. ___

A hirdetés soha nem jelöl meg feladatot. ___

Nem tudhatjuk, ki adta fel a hirdetést. ___

Pontosan megtudjuk a hirdetésből, ki adta fel. ___

2. Olvasd el a hirdetést!

Kedves Természetjárók!

Június 1-től **TILOS** az erdei túrák alkalmával az erdőben tüzet gyújtani! Erre csak a kijelölt tűzrakási helyeken lesz lehetőség. Kérjük, mindenki tartsa be a szabályokat, hogy kellemes kirándulóhelyeink épségét megőrizhessük!

a Parkerdő igazgatósága

Válaszolj a kérdésekre!

Kit szólít meg a hirdetés? _____

Milyen eseményt jelöl meg? _____

Hol kerül sor az eseményre? _____

Mikor lesz az esemény? _____

Kik a hirdető? _____

3. Írd a megfelelő helyre a hirdetés adatait!

Kedves Lakóközösség!

A lakótelepi parkban szemétyűjtési akciót szervezünk. A park bejáratánál találkozunk szombat reggel 8 órakor.

A szemétyűjtéshez zsákokat és kesztyűt a helyszínen biztosítunk! Résztvételi szándékukat jelezzék a lépcsőház hirdető táblájára feltett névsoron!

a Lakóbizottság elnöksége

megszólítás: _____

helyszín: _____

időpont: _____

a hirdetés témája: _____

a hirdető személye: _____

4. Egészítsd ki a hiányos hirdetést!

Kedves _____!

Biciklitúrát szervezünk a Tisza-tó körül. A túra időpontja: _____

_____. Autóbuszal utazunk a helyszínre.

Kerékpárokat ott fogunk kapni. Hozzatok magatokkal enni- és innivalót! Reggel

_____ az iskola előtt találkozunk! Aki szeretne jönni

a túrára, jelezze _____ az osztályfőnökének!

a Diákönkormányzat elnöke

1. Tedd zárójelbe a felesleges mondatokat a hirdetésben! Írd ki az adatokat a hirdetésből!

Kedves Anyukák és Apukák!

Még a gyereknap előtt olcsó sakk-készletek és logikai játékok érkeznek a színház melletti játékboltba. A játékbolt tágas és színes belső térrel rendelkezik. Érdemes válogatni a gazdag kínálatból. A polcokon sok áru fér el.

a **VARÁZS** játékbolt vezetője

megszólítás: _____

helyszín: _____

időpont: _____

a hirdetés témája: _____

a hirdető személye: _____

2. Pontosítsd a hiányos hirdetéseket! Írd le helyesen a hirdetések szövegét!

a) Kedves Horgászatkedvelők!
Horgászversenyt rendezünk a halastónál. Szeretettel várjuk az érdeklődőket!
A Horgászszövetség

_____

_____

_____

_____

_____

b) Figyelem, figyelem!
Könyvcseréberét szervezünk az iskolaudvaron. Hozzatok el a már elolvasott, jó állapotban levő könyveiteket!
A Diákönkormányzat

_____

_____

_____

_____

_____

3. Alakítsd át a hirdetést hírré!

Kedves Zenebarátok!

Szombat este a közösségi parkban ad hangversenyt iskolánk fúvószenekara. A zenekar előadása mindenki számára elérhető. A hangverseny ingyenes!
a Diákönkormányzat

---

4. Az adatokból készíts hirdetést, majd hírt! Ha nem találsz adatot, pótolod!

helyszín: Balaton
időpont: nyári szünet
esemény: hajókirándulás
résztevők: szünidejüket megkezdett gyerekek

hirdetés: _____

---

hír: _____

Meghívó

1. Olvasd el a rövid szöveget!

Meghívó olyan szöveg, mellyel valakit meghívunk valamilyen alkalomra, rendezvényre. A meghívást intézhetjük szóban és írásban. A meghívó megnevezi a rendezvény helyszínét, idejét, tudatja annak körülményeit. Tartalmaz megszólítást, meghívást és aláírást. Személyes hangvételű, udvarias formában íródik.

Igaz (I) vagy hamis (H)? Írd az állítások utáni vonalra!

A meghívó szóban vagy írásban is érvényes. ___

A meghívó mindenkinek szól, aki olvassa. ___

A meghívó a meghívott személynek szól. ___

A meghívó címet is kap. ___

A meghívó tartalmazza a meghívás helyét, pontos idejét. ___

A meghívóval valakit meghívunk egy rendezvényre, eseményre. ___

2. Írd ki az adatokat a meghívóból!

MEGHÍVÓ

Kedves Gábor!

Szeretettel meghívlak a születésnapjaim ünnepségemre!
Az eseményt a Fenyves Játsszóházban tartom.
A hónap utolsó szombatján, délután 3 órakor várlak az épület bejáratánál.

Barátod: Gergő

megszólítás (a meghívott személye): _____

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

aláírás (a meghívó személye): _____

1. Melyek az udvarias megszólítási formák? Húzd alá a felsoroltakból!

Drága Anyukám!	Szeretett Barátom!	Kedves Ida néni!
Kedves Barátom!	Édes Nagymamám!	Helóka, Cimbi!
Szia, Márkó!	Szia, Haver!	Tisztelt Tanító néni!
Helló, Te vén Cimbora!	Kedves Kovács!	Csá, Gömböckém!

a) Tegyéél ✓-t a kimaradt megszólításokra vonatkozó állítások után!

A kimaradt megszólítások nem udvarias formák.

A kimaradt megszólítások udvarias formák.

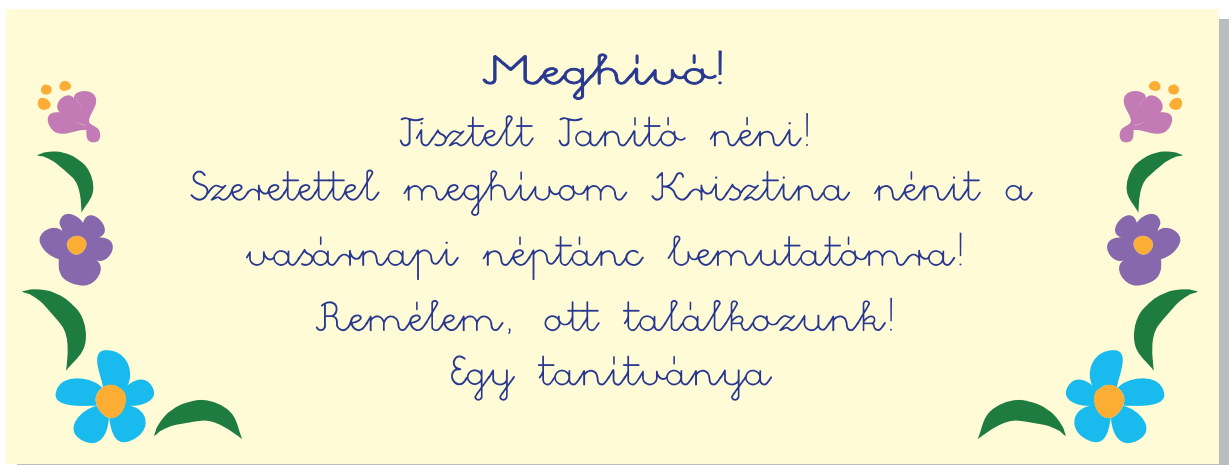
A kimaradt megszólítások illetlen kifejezéseket tartalmaznak.

A kimaradt megszólítások illedelmes kifejezéseket tartalmaznak.

b) Írj te is egy állítást a megszólításokról!

---

2. Mi hiányzik Hanna meghívójából? Írd ki az adatokat, a hiányzókat te fogalmazd meg!

megszólítás (a meghívott személye): _____

helyszín: _____

időpont: _____

esemény: _____

a meghívó személye: _____

3. Húzd át egy vízszintes vonallal a meghívóban az oda nem illő szavakat! Írd le a szöveg udvarias változatát!

MEGHÍVÓ!

Üdv, Cimbi!

Ha nincs más dolgod, gyere el a holnap délután négy órakor kezdődő szalonnasütésre! A kertünkben megtalálasz, Macska utca 4. szám alatt.

Andris

4. Írj hirdetést, hírt és meghívót a felsorolt témák valamelyikéhez!

virágkötő verseny

erdőtakarítási hét

kutyakiállítás

hír:

---

hirdetés:

---

meghívó:

Elbeszélés

1. Melyik részét olvasod a mesének, elbeszélésnek? Írd elé a megfelelő számot!

1. bevezető rész

2. befejező rész

„Egy magas fa legfelső ágán élt a kis falevél. Mostanában nagyon szomorú volt. Hiába jött játszani hozzá a szellő, csak nem vidult fel.”

(Zelk Zoltán: Őszi mese)

„Az öreg diófa alatt szerettem ülni a legjobban kisgyerekkoromban, ma sem tudom bizonyosan, miért.”

(Móra Ferenc: Öreg ember, öreg fa)

Az emberek meg kinéztek az ablakon, és azt mondták: „Hű, de ronda reggelre virradtunk!” És nem is lett jókedvük egész nap.

(Lázár Ervin: Két reggel)

„Meleg, kora nyári délután volt, a búzatábla hajladozva susogott a gyenge szellőben.”

(Zelk Zoltán: Egy búzaszem története)

„Azóta a szántóvető ember sokat szánt, de hiába hullajtja véres verejtékét. Egy szálon csak egy kalász terem.”

(Mese a kalászról – magyar népmonda)

„Ne keresd a térképen Tekerestet, olyan parányi falu az, hogy még a legkisebb légypötytyni jelet sem érdemlette meg a mappán.”

(Tordon Ákos: A tekeresdi betlehemesek)

„A világ végén is túl három lépéssel, de az is lehet, hogy négygel, volt egy rét.”

(Zelk Zoltán: Hét nap)

– Most már boldog vagyok – sóhajtott a kis falevél, aztán álomba ringatta a tenger.

(Zelk Zoltán: Őszi mese)

„Egyszer két Reggel találkozott a Tejúton.”

(Lázár Ervin: Két reggel)

„Mire fölemeltem, akkorra mögöttem állt nagyapó is, s ahogy a szívére ölelt, szépnek, nagynak, méltóságosnak, édig érőnek láttam, mint az öreg diófát.”

(Móra Ferenc: Öreg ember, öreg fa)

Mikor az Úristen a világot megteremtette, jó dolga volt a szántóvető embereknek.

(Mese a kalászról – magyar népmonda)

Melyik mese vagy elbeszélés eseményeit olvashatod? Keresd meg a mese bevezető és befejező részét! Másold a vonalakra a mese hiányzó elemeit!

szerző, cím: _____

bevezető rész: _____

„...- Hova-hova? – kérdezte az első, és megigazította magán fénylő, drágaköves köpenyét.

– A Földre. A Földre megyek – mondta a másik átszellemülten.

A fényekből szőtt kalapú erre elkomorodott, még a kalapja is halványabb lett hirtelen, s a drágakövei mintha elfelejtették volna a csillogást.

– Még hogy a Földre! – mondta baljóslatúan. – Ne ám, hogy úgy legyen!...

Nosza, összeverekedtek, tépték egymást. Hajnaldarabok, pitymallatrongyok, derűfoszlányok röpködtek körülöttük. Végre aztán az egyik győzött – ki tudja, melyik; a verekedés előtt egyforma szépek, daliások voltak, utána meg egyforma rongyosak, töpörödtek –, s ment a Földre, hogy fölváltsa az éjszakát.”

befejező rész: _____

---

2. Kösd össze az elbeszélő szöveg összetartozó részeit!

a szöveg elemei

tartalmi jellemzők

bevezető rész

Az esemény zárógondolata. Kifejezhet véleményt, érzéseket, kívánságot, tanulságot.

események sora

A történet előzménye. Általában bemutatja a szereplőket, az esemény helyét, idejét, okát. Legtöbbször utal a fő részben történetekre.

befejező rész

Az elbeszélő szöveg fő része, mely az eseményeket megfelelő időrendben írja le. Ez a legterjedelmesebb egység. Leggyakrabban itt szólalnak meg a szereplők.

1. Ki vagyok én? Válogassátok ki a bevezető rész, az események sora és a befejező rész jellemzőit! Írd a mondatok számát a vonalra!

bevezető rész

események sora

befejező rész

1. A leghosszabb rész én vagyok.
2. Mindig lezárom az eseményt.
3. Részletesen elmesélem az eseményeket.
4. Gyakran a szereplőket is megszólaltatom.
5. Elmondom, hol és mikor történik az esemény.
6. Gyakran tanulságot mondok, tartalmazok.
7. Utalok rá, miről szól a legterjedelmesebb rész.
8. Az eseményeket időrendben sorakoztatom fel.
9. Csak egy bekezdés, és máris tudjuk, kiről szól a történet.
10. Időnként a véleményemet, érzéseimet sem titkolom el.

2. Írd le a címeket a megadott szempontok alapján!

Őszi mese	Leánykő	Tavaszi mese	Egy búzaszem története
Megitatják a fűzfát			A róka és a farkas a lakodalomban
A bagoly	Öreg ember, öreg fa	Rád nem lehet számítani	Vuk
Két reggel	A kifli születése		A medve és a farkas

A cím utal

az eseményre: _____

az esemény helyére: _____

az esemény idejére: _____

az esemény szereplőire: _____

_____

_____

_____

3. Számozással állítsd helyes sorrendbe az elbeszélés mondatait!

- Miután kijelöltük a pályát, Robi bácsi ismertette a pókfoci szabályait.
- A mérkőzést ugyan elvesztettük, de mégis mindenki jól érezte magát.
- Végre megszólalt a kezdést jelző sípszó.
- Az egyik nap délutánján játékos sportdélutánt rendeztünk.
- A játékot a szurkolók lelkes buzdítása kísérte.

Adj címet a történetnek! Másold le az elbeszélést!

_____

bevezető rész: _____

_____

események sora: _____

_____

_____

befejező rész: _____

_____

4. Figyeld meg a képeket! Adj címet az eseménysornak a szempontoknak megfelelően!

A cím utaljon az eseményre: _____

A cím utaljon a történet szereplőire: _____

A cím utaljon az esemény helyszínére: _____

A cím utaljon a történet időpontjára: _____

1. Írj az előző oldalon lévő képek alapján egy rövid eseménystort!

---

2. Számozással állítsd időrendbe a képsor eseményeit!

Mi lehet a képsor előzménye? Írd le! _____

Mi lehet a képsor következménye? Írd le! _____

3. Csoportosítsd az elbeszélések mondatait a címeknek megfelelően! Húzd alá kékkel az egyik szöveg mondatait!

A környezetvédelmi előadás

Rend a lelke mindennek

A környezetvédelem témái mindig is foglalkoztattak. Másnapra mindig vacsora után pakolok be a táskámba. Az egyik környezetórán éppen erről beszélgettünk. Elhatároztam, hogy előadást készítek a levegőszennyezés ártalmairól. Minden házi feladatot gondosan átnézek, hogy hibátlan-e. Órarend szerint teszem be a füzeteket és a könyveket. Több könyvet is átnéztem a könyvtárban a témával kapcsolatban. Átnézem a tolltartómat, kihegyezem a ceruzáimat. Az interneten sikerült hozzá illő képeket is találnom. Így nyugodtan fekketek le. Másnap nem is hiányzik semmilyen felszerelésem. Az előadásomat osztálytársaim érdeklődő figyelmével kísérték.

Másold le mindkét elbeszélést a füzetbe!

4. Alkoss bevezetést az elbeszéléshez! Adj neki címet!

_____

_____

Végre megérkezett a repülő, és mi boldogan szálltunk le róla. A tengerpartig buszszal jutottunk el. Elég hosszú volt az út, alig vártuk, hogy odaérjünk. Gyönyörű volt a part. Hatalmas hullámokat vetett a víz, ezért csak másnap tudtunk fürödni. Életem legszebb nyarát töltöttem el. Jó lenne újra visszamenni!

5. Alkoss befejezést az elbeszéléshez! Adj neki címet!

_____

Klári meghívta osztálytársnőit a szombati születésnap bulijára. Mindenki eljött, de a legjobb barátnőjét hiába várta. A lányok nagyon jól érezték magukat, csak a házigazda szemében bujkált szomorúság. A sok ajándék sem tudta feledtetni vele jó pajtása hiányát. Egyre inkább elhatalmasodott rajta a harag.

_____

_____

_____

6. Fejezd be a megkezdett elbeszélést! Adj neki címet is!

_____

Egyik éjszaka furcsa álmom volt. Egy különös jármű jelent meg a házunk udvarán. Mindjárt az ablakhoz siettem.

Két úrlény jelent meg a jármű ajtajában. _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Másolás, tollbamondás

Szóról szóra

1. bicska, szamár, kettő, vitte, mérges, óriási, kibújt, kurta, bosszús, erős
2. létra, szimatolt, lakodalmi, róka, három, csirke, gyáva, tornác, oroszlán
3. mendegélt, hatalmas, drága, hét, hosszú, haragos, tizenkilenc, óvatos
4. kamra, király, tojás, farkas, dudorászik, kemény, számol, tizenkettő
5. csillagos, szokás, kevés, jelent, hét, fűződik, hideg, kerül, különleges, vigyáz
6. esztendő, egészség, négy, rövid, veszekedés, ötvenkettő, izgalmas, hosszú
7. regény, kalandos, mozgalmas, érdekes, versszakos, rímes, vers, dallamos
8. vastag, vékony, nagy, régi, kapcsos, friss, napi, heti, színes, változatos
9. hasznos, népi, kincses, ünnepi, kalendárium, könyv, újság, borongós, ködös
10. sárga, színes, deres, esős, kalandos, napsugaras, vidám, felhős, szürke
11. zöld, zimankós, szomorú, viharos, meleg, vastag, illatos, száraz, szerelmes
12. harmatos, tarka, havas, fagyos, enyhe, gazdag, szeszélyes, nevetős, hűvös
13. hangos, virágos, csípős, hideg, csapadékos, magas, szelíd, buzgó, víg, szűk
14. nyurga, kedves, serény, derűs, langaléta, szívélyes, szorgos, vidám
15. barátságos, igyekvő, jókedvű, rokonszenves, szorgalmas, mosolygós
16. feszülő, feszes, bő, testhezálló, néma, lármás, szótlan, hangtalan, hallgatag
17. vidám, víg, szomorú, jókedvű, derűs, mosolygó, apró, pici, kicsi, hatalmas
18. más, parányi, pöttömnyi, együgyű, furfangos, cseles, szellemes, ravasz
19. találékony, egyforma, eltérő, különféle, másféle, különböző, szigorú, rideg
20. marcona, merev, engedékeny, könnyed, fesztelen, nehéz, légies, súlytalan
21. borsó, külső, szerző, fenyő, utolsó, szellő, ernyő, különböző, egyenlő, mező
22. hordó, bordó, önző, golyó, felhőkorsó, túlsó, kitűnő, folyó, önálló, holló
23. könnyű, szomorú, vályú, sűrű, menü, kesztyű, keserű, szörnyű, hegedű
24. gömbölyű, domború, szigorú, gyűszű, lassú, nagyszerű, faggyú, szomjas
25. játékos, vajas, bajos, dölyfös, bájos, helyes, súlyos, selymes, gallyas, sajtos
26. tavalyi, jeges, zajos, sekély, májas, pólyás, olajos, komoly, lyukas, új, mély
27. éjjeli, erélyes, sok, tíz, öt, három, négy, legény, kettő, tizenkettő, rengeteg

28. tengernyi, kevés, nyolc, három, küzdelem, tömérdek, rengetek, sok, kevés
29. tengernyi, négy, hét, kevés, három, győzelem, hosszú, beszél, huszonegy
30. gyerek, hófehér, lány, három, rohan, tíz, zuhog, komoly, török, hatalmas
31. él, létezik, van, volt, lesz, nincs, pottyan, reccsen, elhasad, letörik, elhervad
32. pihen, elromlik, mesél, ebédel, sétál, tájékozik, rajzol, ír, csomagol
33. él, lesz, süllyed, nevet, van, hullik, létezik, cipel, nincs, elfogy, volt, ömlik, üt
34. túrázik, sárgul, szólam, prédikál, tanulság, keres, üzenet, iszik, bölcsesség
35. tartalom, hord, közmondás, indul, hallotta, főzök, látsz, írnak, számolunk
36. dobolsz, beszél, alszik, másztok, zenélek, búsultok, főzünk, beszéltek, ülünk
37. ülnek, terít, remél, rajzolsz, futnak, futok, focizok, kiabál, szeretnek
38. nézek, beszél, nevetünk, fest, tanulok, rajzolsz, terít, alszunk, nevetnek
39. vásároltok, oktatnak, sétálok, nézelődünk, számolok, úsznak, pakolok
40. csomagolsz, takarítunk, ebédelték, hallgatnak, lármázok, biciklizek, javít
41. futballozunk, csengetsz, szabályoztok, helyeselnek, épít, tanít, irányít
42. segít, olvastok, vesztek, néztek, léteztek, tesztek, viztek, szedek, szárado
43. haladok, hordok, küldök, kötsz, látsz, nyitsz, fűtsz, etetsz, mutatsz, állsz
44. várakozom, mosakodom, megeszem, felöltözöm, megérkezem, kiabált
45. megiszom, elkésem, jelentkezem, játszunk, várakozunk, mosakodunk
46. megeszünk, felöltözünk, megérkezünk, megiszunk, elkésünk, jelentkezünk
47. varrni fogunk, nézek, tanul, szólni fog, beszélt, állni fogsz, betört, látni fog
48. írni fognak, élnek, számoltok, ülni fogunk, adnak, futni fognak, sutogott
49. esett, felejték, pihen, ülni fogunk, ebédelnek, láttam, írni fogtok, keresett
50. olvastuk, adni fogunk, szelni fogok, látni fog, iszunk, sétált, takarít, futott
51. tanított, tanul, okosodott, magyarázott, segíteni fog, tornázik, ugrál, nézni
52. állni fognak, felel, mozog, akadályoz, kérni fog, ad, szed, véd, küld, mond
53. halad, hallgat, takarít, könnyezik, szúr, szalad, rejtett, szólt, segít, marad
54. mesélt, játszani fog, felejtett, építeni fog, selejtezt, állok, hallgatott
55. csengetett, beszélt, haladt, takarított, könnyezett, hallgatott, lármázott
56. szeretett, beszélt, varrt, tanult, járt, tanított, épített, javított, segített
57. játszani fog, könnyezni fog, hallgat, segíteni fog, lármázik, lepottyantak

58. voltatok, megebédeltetek, lesznek, lehullottak, megértetted, vagytok
59. ordít, takarít, mozit, szólít, fagyit, lendít, mozit, állít, merít, javít, tanít
60. javul, épít, lelkesít, épül, lendít, szépít, bátorít, süvít, lassít, lassul, mozdít
61. csúfít, merít, rövidít, szépít, szépül, szabadít, szabadul, rövidít, rövidül
62. újíít, újul, barnít, barnul, gyógyít, gyógyul, lassul, gyorsul, repül, szépül, terül
63. folyik, furulyázik, ijed, lyukaszt, hajnalodik, sóhajt, helyettesít, rejt, vijjog
64. gombolyít, gereblyézik, helytelenít, korcsolyázik, hajtogat, hajt, sóhajt
65. felejt, selypít, bolyong, zajong, ujjong, rajong, terjeng, hajlong, jósol, jelez
66. juttat, lyukaszt, javasol, jutalmaz, fájdt, gombolyít, mélyít, helyettesít
67. süllyed, gömbölyít, bélyegez, majmol, helyesel, mosolyog, kóvályog, játszik
68. gömbölyödik, pelyhedzik, bújik, tajtézik, fújdogál, gereblyézik, folyik, vajaz
69. hajnalodik, furulyázik, selejtezik, veszélyeztet, sóhajtozik, korcsolyázik
70. bélyegez, sompolyog, lyuggat, vijjog, hajnalodik, zajong, gallyaz, kóvályog
71. hömpölyög, bolyong, bajlódik, folyik, helyesel, sóhajtozik, sarjad, ujjong
72. osztályoz, veszélyeztet, látja, tanítja, hallgatja, kutatja, óhajtja, hajtja
73. takarítja, mutatja, gyógyítja, aratja, alkotja, csillanjon, rohanjon, pottyanjon
74. üzenjen, köszönjön, fonjon, menjen, pattanjon, kívánjon, csökkenjen
75. pihenjen, osonjon, adjon, tudjon, hordjon, védjen, száradjon, törődjön
76. haladjon, szakadjon, szedjen, maradjon, szaladjon, hintse, féltse, készítse
77. színesítse, tanítsa, építse, szántsa, ontsa, segítse, javítsa, gyógyítsa, tanítja
78. fonja, adja, tanítsa, féltse, tudja, üzenje, hajtja, kívánja, segítse, szedje
79. bontja, látja, javítsa, kenje, mondta, tudta, szedte, kezdte, tagadta, adta
80. védte, fogadta, feledte, küldte, hordta, tanuljon, beszéljen, féljen, szálljon
81. guruljon, halljon, forduljon, szóljon, ítéljen, álljon, meséljen, fészüljön
82. hegedüljön, szálljon, váljon, szóljon, reméljen, hulljon, éljen, toljon, üljön

Szószerkezeztől szószerkezetre

1. jó cimbora	őszinte vendég	makacs uraság	kedves kisasszony
2. hú társ	szigorú hölgy	gőgös fivér	csendes szomszéd
3. kedves barát	merész leány	vidám testvér	gyönyörű királylány
4. bölcs király	bátor királyfi	idegen határ	gonosz boszorkány
5. nehéz próba	csonka fa	boldog jegyespár	vidám lakodalom
6. sűrű erdő	távoli erdő	tollas fióka	hatalmas birodalom
7. odvas fa	öreg bagoly	kormos száj	félelmetes sárkány
8. városi barát	széles szárny	hamvas sátor	gyönyörű kastély
9. az avar zörög	a tej kifolyik	az árnyék létezik	a turista gyalogol
10. az eső hullik	a tutaj süllyed	a hátizsák szakad	a lyukasztó lyukaszt
11. Sára látja	a majom játszik	a gally hajladozik	a tolvaj sompolyog
12. Anna hintse	a gyerek óhajtja	az iskolás mutatja	a folyó hömpölyög
13. a fiú tudjon	a tanár adjon	a beteg pihenjen	az alma pottyanjon
14. Kata szedjen	az anya szóljon	a labda pattanjon	a kőműves bontja
15. a barát üzenjen	Mihály kutatja	a látogató menjen	a hideg csökkenjen
16. a róka osonjon	Gábor hallgatja	a halász kívánjon	az ékszer csillanjon
17. az ember aratja	az anyó fonjon	az építész alkotja	a takarító takarítja
18. Ádám hűtse	Sára készítse	Attila szaladjon	Emese maradjon
19. Dani féltse	Gábor védjen	az ing szakadjon	a kislány köszönjön
20. az erdő ontsa	az anya segítse	az idő gyógyítsa	a földműves szántsza
21. a tanár tanítsa	a mérnök építse	az ember javítsa	az idő haladjon
22. botot farag	hegyet mászik	zsömlét eszik	hátizsákot cipel
23. tájat csodál	virágot szed	zenét hallgat	hegyet mászik
24. az odúban van	az erdőben volt	a bokorban nincs	a fészekben mozog
25. az avarba bújik	az odúban lakik	az ösvényen jár	a bokorba bújik

Mondatról mondatra

1. A makacs öszvér nem indul útnak.
2. A bátor legény kiállja a három próbát.
3. A varázslatos mesevilág magával ragadja az olvasót.
4. A kedves királylány beleszeret a legénybe.
5. Szívesen barangolunk a csendes erdőben.
6. Folyamatosan etetik fiókáikat a gondos madárszülők.
7. Ősszel az erdő változatos színekben pompázik.
8. A bokrok mögül ügyes mozgású őzek bukkannak fel.
9. Ha zajt hallanak, a majmok elrejtőznek a terebélyes fák lombkoronájában.
10. Az ilyen ijesztő zaj baljóslatú, félő, hogy veszélyes.
11. A szomjas állatok mélyen behajolnak a folydogáló vízbe.
12. Jóízűen kortyolnak a hús csermely vizéből.
13. A tanteremben technika órán sem szemetelünk.
14. Az osztályban valóban te futsz a leggyorsabban?
15. Legszívesebben az erdei korcsolyapályán korcsolyázik.
16. A barátnőddel együtt indulsz a színházi előadásra?
17. Jaj, de kár, elrontottam egy jól bevált gyakorlatot!
18. Kati hegedül a legjobban az iskola zenekarában.
19. Ébredés után vízzel frissítem fel magam.
20. Reggel magamra öltöm a ruhadarabokat.
21. Reggeli közben elkortyolgatom a teli pohár teát.
22. Elfogyasztom a szelet szalámis kenyereimet.
23. Még egy kis időt eltöltök a kutyámmal.
24. Észre sem vettem, hogy nem érek időben az iskolába.
25. Izgatottan állok a buszmegállóban.
26. Éppen időben toppanok be az iskolába.
27. A tanító néni kérdésére lelkesen nyújtom a kezem.
28. Az éjszaka leple alatt egy tolvaj sompolyog a sötét kastély felé.
29. A termésekkel teli gally hajladozik a viharos szélben.

30. A szélesre dagadt folyó hömpölyög a tenger felé.
31. A hirtelen felforrt tej kifolyik a tűzhely lapjára.
32. Az állatkertben a majom játszik a kíváncsi látogatók előtt.
33. A gombolyag gömbölyödik a játékos cica orra előtt.
34. A sziklának ütköző tutaj süllyed a folyó habjai között.
35. A villamoson automata lyukasztó lyukasztja a jegyeket.
36. Sára az asztalnál kalácsot vajaz reggelire.
37. A kertész tavasszal a kertben fákat gallyaz.
38. Minden virágágyást nefelejcs és ibolya szegélyez.
39. A zsúri értékes könyvvel díjaz minden induló versenyzőt.
40. Mindig egy játékmester szabályoz egy versenyt.
41. A tanító néni helyesel minden jó válasz után.
42. A lyukasztó mintát lyukaszt a papírra.
43. Gergely a második félidőben a kapuba fejel a labdával.
44. Kata szétválogatja a fekete és a fehér golyókat.
45. A szorgos takarítónő kitakarítja az egész lakást.
46. Megkérem, hogy segítsen hajtogatni egy madarat.
47. A barátnőm este elmondja nekem a titkot.
48. A kíváncsi lány kibontja az ajándékát.
49. Alig várta, hogy építsen a kockákból egy tornyot.

Szövegről szövegre

1. A bátor királyfi kiállta a nehéz próbát. Megmentette a gyönyörű királylányt a félelmetes sárkánytól. A bölcs király leleplezte a gonosz boszorkányt. Elűzte a hatalmas birodalom szélére, egy sűrű erdő közepére. A boldog jegyespár a sok megpróbáltatás után megtarthatta a vidám lakodalmat.
2. Az oroszlán alaposan megnézte a nagyfülű szamarat. Az erős oroszlán megijedt a furfangos szamártól. A segítőkész farkas nem tudta meggyőzni a gyáva oroszlánt.

3. A ravasz róka lakodalomba hívta a szegény farkast. A rémült szakácsné vette észre a részeg állatokat. A dühös vendégek az ostoba farkast jól elverték.
4. Ősszel a színesedő levelek lehullanak a fákról. Beköszöntenek a szürke, ködös, esős hónapok. A barátságos, meleg otthon megvédi az embereket a hideg időtől. A havas lejtőkön vidám gyerekek szánkóznak. Így telnek a sötét hónapok.
5. Egy szegény ember bugylibicskával fogott a hatalmas tojáshoz. A drága bicska beleesett az óriási tojásba. Egy hosszú lajtorján ereszkedett le a tojásba.
6. Egy nap a madarak hangos trillázása, színes virágok jelzik, megérkezett a barátságos tavasz. Végül a felhőtlen nyár sem késlekedik. A gyerekek öröme, elkezdődik a vidám szünidő.
7. Az állomáson tizenkét utas vár a budapesti vonatra. Néhány vasutas a kocsik ellenőrzésével foglalkozik. Már csak három kocsi van hátra. Hirtelen megszólal a hangosbemondó: Értesítjük kedves utasainkat, hogy a budapesti személyvonat 5 percet késik. A vonat hat kocsiból áll. A vágány mellett vigyázzanak! A hosszú kocsisor két perc múlva berobogott az állomásra.
8. A bátor legény kiszabadította a királylányt a sárkány fogságából. Elindult vele aggódó édesapjához. Ezzel a tettel kiállta a próbát. A király hálából megjutalmazta a fele királyságával. A királylány boldogan nyújtotta neki a kezét. Hétországra szóló lakodalmat csaptak.
9. Felhők tornyosulnak az égen. Vihar közeledik. Dörög, csattog, villámlik. A kis hangya elbújik a hangyabolyban. Reszket félelmében.
10. Amikor Matula fölkelt, már majdnem éjszaka volt. Csendesen felöltözködött, hátára vette a hátizsákot, kiment a konyhá elé és beleszaglászott a levegőbe.

11. Városunk folyamatosan épül és szépül. A városháza is most újul meg. A munka a befejezéshez közelít. Serény kezek készítik az új homlokzatot. Az építésvezető buzdítja a munkatársait a gyors munkára. Bátorít mindenkit a pontos befejezésre.
12. Azért szabályozták a folyót, hogy az új mederben folyjon. A partján a fekete gólyák rejtőznek a terebélyes fák árnyékában. A bivalyok szomjukat oltják a folyó hús vizéből, majd az enyhet adó pocsolyába süllyednek. Egy ijesztő morajlásra hirtelen felkapják a fejüket. De a zaj nem jelzett bajt.

Népi bölcsességek

1. Fél füllel hallja. Vizet hord a Dunába. Tiszta lappal indul. Rossz lóra tesz.
2. Bort iszik, vizet prédikál. Tút keres a szénakazalban. Szöget üt a fejébe.
3. Hol van már a tavalyi hó. Veri az ördög a feleségét. Nem kötöm az orrodra.
4. Várja a sült galambot. Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal.
5. A saját feje után megy. Azt se tudja, hol áll a feje.
6. Szórja a pénzt az ablakon. Egerészni tanítja a macskát.
7. Átesik a ló túlsó oldalára. Ne bánts senkit, nem bánt senki.
8. Ott tapogatja, ahol nem fáj. Eb, aki bánja, kutya, aki szánja.
9. A könyvek néma mesterek. Derűs könyv aranynál többet ér.
10. Beírták a fekete könyvbe. Ritka a könyv hiba nélkül.
11. Egy jó könyv olyan, mint egy kedves látogató.
12. Nincs olyan hitvány könyv, melyből ember nem tanulhat.
13. Bátor, mint az oroszlán. Makacs, mint az öszvér. Gyáva, mint a nyúl.
14. Ravasz, mint a róka. Szelíd, mint a galamb. Fekete, mint az ében.
15. Kék, mint az ibolya. Vörös, mint a vér. Fehér, mint a hó. Zöld, mint a fű.
16. Piros, mint a rózsa. Sárga, mint a nap. Lassú, mint a csiga.
17. Sok beszédnek sok az alja. Aki két nyulat kerget, egyet sem kap el.
18. Három a magyar igazság. Minden csoda három napig tart.
19. Egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz.

TARTALOMJEGYZÉK

Ismétlés	4
A dolgok tulajdonságát jelentő szavak	6
Az ellentétes és rokon jelentésű tulajdonságok (<i>melléknevek</i>)	10
Valakinek, valaminek a nevéből (<i>főnév</i>) tulajdonságot jelentő szó (<i>melléknév</i>) keletkezik	18
A tulajdonságot jelentő szó (<i>melléknév</i>) helyesírása	20
A dolgok mennyiségét jelentő szavak	24
Játék a szavakkal	26
A cselekvést, történést jelentő szavak	28
Az ellentétes és rokon jelentésű cselekvések, történéses (<i>igék</i>)	32
Ki cselekszik? A cselekvő személye.....	34
Mikor cselekszik, történik? A cselekvés, történés ideje.....	38
A cselekvés jelen ideje	40
A cselekvés múlt ideje	41
A cselekvés jövő ideje	42
A cselekvést, történést jelentő szavak helyesírása	46
J vagy ly a cselekvést, történést jelentő szavakban	48
A mássalhangzók egymásra hatása	52
Szövegalkotás	60
Játék a mondattal, szöveggel	60
Hír	68
Hirdetés	75
Meghívó	79
Elbeszélés.....	82
Másolás, tollbamondás (<i>a szó, szó szerkezet, szöveg, népi bölcsességek jegyzéke</i>)	88